

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petič vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 161.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Daladier o mednarodnem položaju:

Upanje v pravičen in trajen sporazum

Mir je bil na kocki, rešila pa sta ga prijateljsko sodelovanje Francije in Anglije ter lojalnost češkoslovaške vlade

Pariz, 13. julija AA. Min. predsednik Daladier je snovi govoril na banketu, ki ga je priredila zveza pokrajinskega tiska, ter med drugim izjavil:

Dogodki, ki so se pojavili pred nekaj tedni v srednji Evropi, so bili postavili mir na kocko. Zlom ravnotežja v tem delu Evrope bi pomenil narode v strašen prepad, toda to se je lahko preprečilo zaradi mirojubnega sodelovanja Francije in Velike Britanije. Obe državi pa tudi drugi narodi, med katere lahko prištejemo tudi Nemčijo, so imeli toliko dobre volje, da se je lahko preprečila velika nevarnost. Pristaviti moram, da je francoska vlada hotela pokazati svojo vero v mirojubne izjave, ki jih je že tolikokrat ponovil vodja nemške države in državni kancelar. Naše sodelovanje pri ohranitvi miru pa je še to bolj pomembno, ker je slonelo na iskrenem in neomajnem izpolnjevanju svečanih obljub, ki smo jih dali Češkoslovaški in ki ostanejo za nas svete. Francoska vlada in ves francoski narod dejansko čutita isto, ker je naša domovina z vso svojo močjo in z vsem svojim razumom za mir v časti. Francija nikdar ne bo zatajila svojih obveznosti, zahvaliti pa se moramo popolni lojalnosti češkoslovaške vlade, da je lahko prišlo do prijateljske ureditve vseh spornih vprašanj. Vse to popolnoma opravičuje upanje, da se bo lahko dosegel pravičen in trajen sporazum.

Sedaj torej lahko premerimo pot, ki so jo prehodile tri najbolj zainteresirane vlade, da se ohrani mir. Nikdar nisem

verjel in tudi ne bom verjel v usodno nezogibnost vojne. Ta naša sedanja preizkušnja nam dopušča vero v bodočnost. Nočemo za prehodne smatrati vse dobre volje, ki se je v zadnjem primeru tako dobro in spontano izkazala. Kar se je lahko doseglo v enem slučaju, se lahko doseglo tudi v bodoče, dokler ne pridemo do končnega cilja. Med narodi, ki so se izkazali na bojnem polju, se bo našel boljši način za izkoriščanje njihovih skupnih koristi, vse to pa z namenom, da bi postala organizacija miru čim boljše. Trdno sem prepričan, da se bo s to metodo končalo vse trpljenje, da bo izginilo siromaštvo, ki še muči ponekod človeštvo in da se bo tako zboljšala težka in negotova usoda človeštva.

Ne maram prikrivati naših lastnih težav in tudi ne zapletenosti cele vrste problemov, ki jih mora francoska vlada vsak dan reševati. Vem prav dobro, da nam nekateri očitajo, zakaj ne bi v ugodnem trenutku napravili čudeža, toda še bolj vem, da so čudeži v socialnem življenju zelo redki. Trdno in trajno delo narodne obnovitve se lahko izvede samo postopoma in jaz pri tem višje cenim našega kmeta, ki korak za korakom orje brazdo za brazdo kakor pa fantazije tega ali onega sanjača.

Sedaj ni čas za to, da bi pridigali, s katere točke smo se oddaljili za to pot in kaj je treba takoj storiti, da bo vse še boljše. Domovina mora biti edina in poiskati moramo kredite za proizvodnjo ter ukiniti nepotrebne izdatke. Kontrola bo

poostrena in mislim, da lahko upamo, da bomo na ta način zboljšali razmere pri nas in na svetu. Število turistov narašča, trgovinska bilanca se boljša in vse to je dokazano s statističnimi podatki. Zato upravičeno verujem, da bomo v tej smeri dosegli izboljšanje. Dvigniti moramo ugled Francije in njenega kolonialnega imperija, dvigniti moramo domačo proizvodnjo in tako bomo tudi povsod visoko dvignili plemenito čustvo francoskega bratstva, ki je bilo v vseh odločilnih trenutkih tako važno za veličino in rešitev Francije.

Francija za nadaljevanje pogajanj z Italijo

Pariz, 13. jul. o. V političnih krogih je nastalo vznemirjenje, ker se je mednarodni politični položaj v zvezi s španskim problemom nenadno zopet poslabšal. Na politično javnost je napravilo velik vtis predavanje, ki ga je imel nemški general Reichenau o izkušnjah nemškega letalstva v Španiji in o bodočem tesnem sodelovanju med nacionalistično Španijo in Nemčijo. Mnogo pozornosti je zbudila tudi izjava španskega nacionalističnega letalskega generala Cindelana, ki je govoril o možnosti vojne s Francijo. Že v prvem tednu vojne, je dejal, bi lahko uničili Bordeaux, Toulouse, Marseille, Bayonne in popolnoma razdeljali železniški sistem v južnih francoskih pokrajinah. Vojna s Francijo bi silno ojačila naš vojaški in mednarodni politični položaj. Španija raz-

polaga sedaj za tak primer z več stotisoč izkušenimi vojniki. Francija bi po taki vojni postala država četrte vrste. Listi, ki podrobno poročajo o vsem tem, opozarjajo tudi na zadnji govor italijanskega min. predsednika na zasedanju velikega fašističnega sveta, na japonsko tiskovno kampanjo proti Franciji ter na poslednji Gobbelsov govor o novi razdelitvi sveta. Medtem so se razširile tudi govorice, da je Francija zahtevala od Velike Britanije, naj bi v Rimu izsilila ureditev francosko-italijanskih odnosov, ki naj bi jo postavila kot pogoj za uveljavljanje italijansko-angleskega sporazuma. Te govorice so bile včeraj demantirane. V zunanjem ministristvu so izjavili, da je francoska vlada v Londonu izrazila samo željo, da bi francosko-italijanska pogajanja čim prej nadaljevala.

Spriču teh vesti sta izzvala veliko pozornost razgovora, ki jih je imel včeraj zunanji minister Bonnet z nemškim in ruskim poslanikom. Vse alarmantne vesti o teh sestankih pa so bile takoj demantirane. Na obeh sestankih so izmenjali le misli o aktualnih vprašanjih. Zunanje ministristvo je včeraj v posebnem kratkem komunicirju tudi poudarilo, da so ostali francoski odnosi z Anglijo pri srčno prijateljski, kakor so bili že vse poslednje mesece.

Zanimivo je, da je po informacijah iz zanesljivih virov Italija postavila kot pogoj za nadaljanje pogajanj s Francijo takojšen prihod novega francoskega poslanika v Rim in priznanje italijanske aneksije Abesinije.

Nemško oboroževanje

London, 13. jul. h. Vesti, da namerava Nemčija podvojiti svoje oborožene sile v zraku, so izzvale v vladnih in političnih krogih veliko pozornost. »Evening Standard« se zavzema za nadaljnje povečanje angleških oboroženih sil v zraku, pristavlja pa obenem, da ima Nemčija samo 1800 vojnihi letal.

Francosko sporočilo Japonski

Napetost zaradi otočja Paracelsus ob južni Kitajski

Tokio, 13. jul. w. V notih, ki jo je francoski poslanik izročil včeraj japonskemu zunanjemu ministru, sporoča francoska vlada oficijno, da je zasedla otočje Paracelsus. V izjavljanju svojih pravic se francoske oblasti v Indokini pred kratkim odposlale tjakaj upravno uradništvo in policijo. Nota naglašja dalje, da Francija gospodarskih interesov na teh otokih zanekrat ne bo prizadela. Kakor poroča agencija Domei iz Hongkonga, so se začele v zadnjih dneh zbirati večje enice francoske mornarice blizu tega otočja in opazujejo natančno vsako gibanje japonskih ladij.

Tokio, 13. jul. z. Zastopnik zunanjega ministra je izjavil novinarjem, da smatra japonska vlada stališče Francije glede Paracelskega otočja za nepravilno. Pripadnost tega otočja še ni razčiščena, zasedbo po Francozih pa smatra Japonska za nepriljudski korak in za kršenje mednarodnih običajev. Japonska vlada bo slej ko prej vztrajala na svojem stališču in zahtevala, da se vprašanje tega otočja razčisti.

Angleški varnostni ukrepi v Palestini

London, 13. jul. AA. Minister za kolonije Macdonald je izjavil včeraj v spodnji zbornici, da je vlada sklenila poslati v Haifo križarko »Repulse«. Križarka je že prispela v Haifo in izkrcala 254 mornarjev z 20 častniki, ki bodo pomagali krajevnim oblastem vzdrževati red. Danes bo prišel v Palestino prvi bataljon polka »Essex«, jutra pa da bo prišel tja oddelk tankov. Ta teden bodo v Palestino poselili še dva oddelka tankov.

Na vprašanje nekega poslanca, če je orožje, ki so ga našli v Palestini, tujeja porekla, je Macdonald odgovoril, da doslej še ni nikakih poročil, ki bi potrdila, da je prišlo od drugod.

Haifa, 12. jul. AA. Popoldne je prispela v pristanišče Haife tudi druga angleška vojna ladja, ki je priplula iz Egipta.

Odgoditev nemških vojaških manevrov

Pariz, 13. jul. o. »Journal« poroča, da namerava vzhodno poveljstvo nemške vojske odpovedati večje jesenske manevre. Ta ukrep mu narekujejo gospodarski razlogi. Angleškemu vojaškemu atašeju so v nemškem vojnem ministristvu te informacije potrdili. Namesto velikih skupnih vojaških manevrov bodo v Nemčiji le vaje posameznih oddelkov, pač pa se bo vojaška udeležba letošnjega zimskih kongresa narodno-socialistične stranke. Pri vojaški paradi v okviru kongresa naj bi nastopilo 10.000 nemških vojakov.

Ekspresenba v grški vladi

Ate, 13. jul. AA. Za pravosodnega ministra je bil imenovan namesto Logothetisa, ki je iz zdrav. razlogov podal ostavko, Amakopulos, ki ga bo kralj zaprignel v nedeljo v navzočnosti predsednika vlade Metaxasa.

Turški poslanik pri Chautempou

Pariz, 13. jul. w. Namestnik ministrskega predsednika Chautempou, je sprejel včeraj popoldne turškega poslanika Suda Dawata na kratki razgovor. Kakor se zadržuje, sta v glavnem razpravljala o uredbi turško-francoskega odnosa.

Nastopna avdijenca čsl. poslanika Lipe

Kranj, 13. jul. d. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je včeraj dopoldne sprejel v svojem gradu na Brdu novega češkoslovaškega poslanika Jaroslava Lipo v svečani avdienci, ki ji je prisostvoval tudi predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović. Novi poslanik je ob tej priliki izročil knezu namestniku svoja poverljiva pisma.

Poslanik Jaroslav Lipa je bil rojen 22. avgusta 1. 1886 v Jičnu na Češkoslovaškem. Po končanih študijah na visoki komercialni šoli je vstopil 1904 v službo pri centralni banki čeških hranilnic. Od 1. 1916 do 1918 se je boril v vrstah češkoslovaških legij v Italiji, zatem pa je bil dodeljen češkoslovaškemu narodnemu svetu. Koncem istega leta je bil imenovan za trgovinskega atašea v Rimu. V januarju 1. 1920 je bil premeščen za generalnega konzula v Milano, od koder je bil 1. 1923 prestavljen v Washington kot svetnik poslaništva. Meseca marca 1. 1929 je bil dodeljen zunanjemu ministristvu v Pragi in sicer v politični odsek. Po dveh in pol letih je bil prestavljen v Rigo za odpravnika poslov, junija 1. 1935 pa je bil imenovan za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra češkoslovaške republike v Rigi.

Turški državnik v Monakovem

München, 13. julija. w. V ponedeljek je prišel iz Berlina semkaj turški generalni tajnik v zunanjem ministristvu Numan Menemenzogli. V teku dopoldneva je s svojim spremljevalcem položil na spomenik padlih vojakov venec v turških državnih barvah, nato pa je s svojim obiskom počastil častno svetilko v Rjavi hiši.

Dve smrti žrtvi avtomobilske nesreče

Stetin, 13. jul. w. Na državni avtomobilski cesti so je med Berlinom in Stettinom pripetila huda avtomobilska nesreča. Avtomobil s tremi potniki iz Berlina je zaradi neprevidnega prehitovanja zadela ob ograjo, ki loči obe smeri ceste in se razbil. Šofer je ostal živ, dva potnika pa sta obšla mrtva.

Politični obzorik

Misli ob usesokolskem zletu

Glasilo češkoslovaške katoliške stranke »Lidove Listy« je ugotovilo: »V tem letu je nam vsem ležalo na tem, da bi pred vsem svetom,

manifestirali krepko voljo in moč svoje obrambne odločnosti, katere najstarejši in obenem tudi najmočnejši izraz je sokolstvo v novi naši zgodovini.« — General Atanasov, starešina zveze bolgarskih Junakov, je izjavil, občudujoč veličino sokolskih manifestacij: »Kot Slovani bi v tem trenutku želeli, da bi za večno prenehali spori in prepri med Slovani in bi med njimi zavladala bratska sloga, ki jih bo edina napravila silne in močnejše. Vse sokolski zlet je dokazal, kaj zmora slovanska sloga in disciplina.« — Znameniti angleški publicist Wickham Steed je napisal: »V današnji svetli krizi in v teh strašnih mednarodnih borbah sta češkoslovaška demokracija in češkoslovaška republika predstavljali svobodo posameznika in vse človeške skupnosti.« —

Litvanski poslanik v Pragi dr. E. Tauraskas je, občudujoč sokolske nastope, vzkliknil: »Narod, ki ima tak naraščaj in tako razvito samozavest, se ne da nikdar zaslužiti.« — Ugledni francoski publicist Maurice Prax je zapisal v »Petit Parisien«: »Nikdar še nisem videl na svetu kaj takega! Odprto povem in priznam, da sem bil v globini srca ginen do solz.« —

Organ socialnodemokratske stranke »Pravo lido« je zapisalo: »Niti najodvornejše delujočemu mehanizmu tvorniške izdelave umetnega navdušenja v diktaturah bi se ne posrečilo, da bi ustvaril tako bogastvo plemenitih čustev odseverjenosti, kakršno se javlja na sokolskem zletu.« —

Komunistično glasilo »Rude pravo« je ugotovilo: »Tradicija Tabore odziva na vsesokolskem zletu te stotisoče broječe sokolske množice!« — Nemški »Prager Tagblatt« priznava: Od davna je Sokol primer narodne enotnosti, ki odstranjuje vse strankarske razlike. Tako, kakor on goji nacionalizem, ne da bi se zapisal šovinizma, je v njem, ki jo s spoštovanjem priznavajo tudi Nemci.« —

Nervoznost in nestrpnost na Hrvaškem

Vsako, ki količikaj pazno zasleduje dogodke na Hrvaškem, si je na jasnem, da doživlja tako zvani hrvaški narodni pokret dobo resne krize. Vsi znaki kažejo na to in bilo bi nespretno, ako bi se s tem v političnem življenju ne računalo. V tem pogledu je simptomatičen »Obzorje« članek, v katerem pisec — nemara je to dr. Mihovoj Dežman sam — razvija tale nazore: »Danes je bistvena za hrvaško politiko ocena današnjih razmer, današnjih možnosti, današnjega razmerja moči. Po teh činiteljih je treba usmeriti hrvaško politiko. No, pri nas se čisto izgublja iz vida to bistveno politično dejstvo, in mesto da se osredotočijo vse narodne sile v zastopanju narodnih interesov, mesto da se objektivno in hladno prouče današnje razmere in se po tem odredi prikladna taktika, se mi raje prepisano o sporednih vprašanjih in izgublja čas v ideoloških razpravah in domislicah. Tako potekajo meseci, leta, desetletja. V tem času se dragi krepke in jake gospodarsko, kulturno, politično in na drugih poljih, a mi ali slabimo ali pa smo v najhujšem slučaju tam, kjer smo bili pred mnogimi leti. Pred vojno se je to morda mogoče izdržati brez večjih negativnih rezultatov, ker so se dogodki razmeroma počasi razvijali. Toda danes se dogodki razvijajo z naravnost filmsko brzo in narodi ustvarjajo več v enem desetletju kakor prej v sto letih. In kdor danes zaostane, ta bo težko dohitel svoje tekmece v doglednem času. A kar je še nevarnejše, tisti, ki zaostane, se zelo lahko znajde prej ali slej v docela brezupni situaciji. Vsi ti momenti kažejo, kako resni so časi, ki jih preživljamo. Ne gre samo za politiko, za politične uspehe, ki so lahko minljivi, kakor še to čisto dokaže, marveč za našo narodno bodočnost samo. To je treba imeti neprestano na umu.« — Ta »Obzorje« članek je priložil apel na dr. Metkca, naj ob dvanajsti uri spremeni svojo politiko in taktiko, ker bi se sicer »slahko znašel v popolnoma brezupni situaciji.« Ali je položaj dejansko tako resen, kakor ga slika »Obzorje«, ne moremo presoditi, mogoče pa je tudi, da hoče list po svoji stari prošnji navesti zopet spletkariti, da bi potem mogli pristaviti k žerjavici tudi svoj lonček.

Borzna poročila.

Pariz, 13. julija. Borzno 10, Pariz 12.065, London 21.003, New York 487.625, Bruselj 74.05, Milan 25.04, Amsterdam 240.70, Berlin 176.65, Dunaj 30, Praga 15.135, Varšava 82.40, Budapešta 325.

Pol stoletja se deluje CMD, danes pa se na gač sploščajo!

Hughesov polet okoli sveta

Iz Moskve preko Omska v Jakutsk

Moskva, 13. jul. w. Ameriški letalec Hooward Hughes je včeraj ob 9.15 priletel v Moskvo in po dveh urah postanka odletel dalje v Omsk. 2500 km dolgo pot do tja je preletel brez pristanka. Po Omsku bo še enkrat pristal v Rusiji v Jakutsku, nato pa bo njegov naslednji cilj Fairbanks na Alaski.

Moskva, 13. jul. AA. Hughes nadaljuje svoj triumfalni polet okoli sveta. Razdaljo med Moskvo in Omskom, ki znaša 2160 km, je Hughes preletel v 7 urah in 20 minutah. Letel je s povprečno hitrostjo 290 km na uro. Ta čas je nekoliko slabši kakor na prvi leti iz Moskve, česar je krivo najbrže slabo vreme, ki vlada že več dni nad Sibirijo.

Hughes je snoči ob 22.37 po zapadnoevropskem času odletel iz Omska proti Jakutsku. Prvotno je nameraval preleteti

progo iz Moskve do Fairbanksa, ki je dolga 6600 km, brez pristanka, to namerava pa je opustil, ker je moral leteti ves čas nad brezmejnimi sibirskimi gozdovi, kjer sploh ni bivališč in možnosti za pristanek. Zato je sklenil leteti čez Irkutsk in Jakutsk po redni letalski progi. V Jakutsk bo prispel danes ob 13. uri. Od Omska do Jakutska je 4000 km.

Moskva, 13. jul. z. Ameriški letalec Hughes, ki je na poletu okrog sveta, je davi ob 3.31 preletel Krasnojarsk, ki je nekako v sredini med Omskom in Jakutskom.

Zadnje poročilo s Hughesovega letala pravi: Na letalu je vse v redu. Leti v višini 3200 m. Povprečna hitrost 336 km na uro.

Ta radiogram je moskovska postaja takoj oddala po transatlantskem telefonu ameriškim radijskim postajam.

Anglija odklanja predloge generala Franca

Almerija premajhna za nevtralno luko

London, 13. jul. z. Angleška vlada je sedaj končno veljavno odklonila predlog generala Franca, naj bi se proglasila republikanska luka Almerija za nevtralno luko, v kateri bi mogle neovirano pristajati tuje ladje pod pogojem, da bo luka pod mednarodnim nadzorom ter da se v njej ne bo smel izkrcavati vojni material za republikance. Angleška vlada se je o tem vprašanju posvetovala z generalnim agentom v Burgoš Hodgsonom in z zastopniki angleških paroplovnih družb. Posvetovala so pokazala, da je luka Almerija premajhna, da bi mogla odgovarjati potrebam mednarodne paroplobe. Prav tako je angleška vlada odklonila Francov predlog, naj bi se bencin in avtomobili vseh vrst proglasili za tihotapsko blago, čegar uvoz v Španijo je prepovedan. Sprejetje te zahteve bi pomenilo po sodbi angleških krogov priznanje pravic vojujoče se stranke generala Franca.

lu Francu, kar pa je iz političnih razlogov nemogoče.

S španskih bojišč

Pariz, 13. julija. d. Bitka na vzhodnem krilu levantske fronte se nadaljuje. V odseku Alfeune skušajo Francoske čete zman, da bi prodrele ob cesti Nules-Sagunto in na ozemlje do Sagonte. V tej pokrajini se republikanske čete uspešno upirajo napadom Francovih čet, pri čemer se opirajo na trikot Nules-Sagonte-Segorba.

Valencia, 13. julija. AA. Francoska letala so snoči bombardirala predmestja Valencia.

Salamanca, 13. julija. AA. Snočnje poročilo vrhovnega poveljstva pravi, da so nacionalisti na toledski fronti zavzeli več važnih postojank. Na castellonski fronti so odbili sovražnika pri Espoloni.

Dimitrov v ječi

Varšava, 13. jul. d. Kakor poročajo iz zanesljivega vira iz Moskve, potrjujejo v tamonjih diplomatskih krogih da je bil vodja komunistične internacionale Dimitrov res aretiran in prepeljan na Stalinovo odredbo v ječo Lubjanka.

Usodna ekplozija v Londonu

London, 13. jul. w. V jugovzhodnem delu Londona je včeraj dopoldne počila v tovarni za izdelovanje ledene kreme glavna cev za dovajanje amonijaka. Plini, ki so se naglo razširili po vseh tovarniških prostorih, so zajeli okoli 250 tamkaj zaposlenih delav v zaprtih prostorih. Nastala je splošna panika. Nekaj delav je iz obupa poskakalo skozi okna. 28 žensk so morali zaradi življenjsko nevarnih zrakov zadostno napeljati v bolnico.

Vojvoda Windsorski na Sredozemskem morju

Cannes, 13. julija. AA. Vojvoda in vojvodinja Windsorska sta se snoči v Cannesu vkrcala na jahto »Gelizar«. Na jahti sta tudi Germain Rogers in njegova soproga. Vojvoda in vojvodinja bosta napravila izlet po Sredozemskem morju in bosta obiskala Rapallo, Capri, Messino, Ajaccio in se nato vrnila v Cannes, kamor bosta najbrž prišla 28. t. m.

Izzeljevanje Turkov iz Dobrudže

Bukarešta, 13. jul. AA. V Bukarešto je prišel zastopnik turške vlade Nazim Pajro, ki se bo z rumunsko vlado pogajal o izselitvi Turkov iz Dobrudže v Anatolijo. Poročajo za izselitev je že 12.000.

Maribor ob 20 letnici osvobođenja

Proglas predsednika mestne občine — Razstava „Maribor 1918—1938“ — Druge prireditve

Maribor, 12. julija
Pred 20 leti je klic po svobodi prišel v slovensko slovesno vas. Vzklik je seme izkraljevala naroda v deželah majniške deklariacije.

Pred vsem svetom smo v zadnjih 20 letih dokazali, da znamo živeti sami iz sebe, biti tvorci samobitnega življenja in kovati svoje sreče in usode. Na vseh poljih smo orali ledino, v brzdah smo vrgli kleno, sdravali zrna, ki je vrglo bogato žetev dvajsetih svobodnih let. Dali smo zgodovini dokaz, da znamo v svoji hiši gospodariti sami. 20 let življenja v narodni državi terja obračun o našem delu.

Sredi dela smo. Narodi živijo iz davnine v večnost. Svobodna država in narodna samostojnost sta nam prva in največja skrb in odgovornost. Vse naše misli in delo posvečamo tej nalogi. Polni vere gledamo opri na lastno državo v svojo bodočnost. To je ob 20-letnici Jugoslavije naša javna izpoved, katero bomo povedali v obsejnih Mariboru.

Maribor je bil vasa desetletja ognjišče domne narodne kulture. Maribor je vodil narodno-obrambne boje in je pod vodstvom generala Maistra postavil pred 20 leti Jugoslaviji državne mejnike na severu. Maribor boče rasti v svobodi in z njo čuvati državno mejo.

Maribor vabi, da z njim praznujete praznik naše svobode. Pokazal bo na veliki kulturni razstavi od 6. do 15. avgusta 1938 svoj narodni razvoj v zadnjih 20 letih in v nedeljo, pred Velike masne dan, dne 14. avgusta 1938, bo na velikem narodnem taboru ponovil prisego, dano na taborih pred 20 leti in izpolnilno pred 20 leti.

Tedna meja — vama domovina!
Obmejni Maribor vabi!
Slovinci, Jugoslaveni, pridite!

Dr. Alojzij Juvan, s. r. predsednik mestne občine Maribor in predsednik Odbora za proslavo 20-letnice Jugoslavije v Mariboru.

Proslava 20 letnice Jugoslavije v Mariboru bo pokazala v dnevih od 6. do 15. avgusta 1938 bilanco prosvetnega, kulturnega in socialnega razvoja Maribora in njegovega zaledja v svobodni državi. Na razstavi bodo sodelovale vse mariborske prosvetne, kulturne in socialne organizacije, ki bodo pokazale v lastnem delokrugu svoje delo in svoj razvoj; obenem s temi organizacijami prireja razstavo tudi mesto Maribor.

Zgodovinsko društvo, Študijska knjižnica, Pedagoška centrala, Šolske sestre, lavantinski škofjski ordinarij in Umetniški klub organizirajo kulturno razstavo, ki prikazuje prevrat, literarno, pedagoško, šolsko in umetniško delo ter varstvo spomenikov. Sokol, Zveza kulturnih društev, Prosvetna zveza in Vzajemnost organizirajo razstavo prosvetnega dela in življenja Maribora s Podravjem in Pomurjem. Prosvetno razstavo bodo izpopolnile specialne mariborske organizacije Ljudska univerza, Francoski krožek, Narodna strokovna zveza in Slovensko trgovsko društvo. Poseben del razstave bo zavzemalo socialno skrbstvo, katerega prikaže Okrožni urad za zavarovanje delavcev, Društvo za zdravstveno zaščito dece in mladine ter Jadranska straža. Prehodni položaj med prosvetno in socialno razstavo pa bo zavzemala razstava mariborskih gasilcev.

Na jubilejni razstavi »Maribor 1918—1938« bo prvič razstavila pri nas državna železnica, ki bo z razvojno sliko mariborskih državnih železnice združila tudi sliko prosvetnega in kulturnega življenja mariborskih železničarjev po svetovni vojni.

Mesto Maribor pa bo nazorno predložilo urbanistični razvoj zelene metropole od Dravi in tako povežalo kot pokrajinsko gospodarsko, kulturno in prosvetno središče pokrajine vse gornje razstave v eno organsko zaključeno enoto.

Jubilejna razstava »Maribor 1918—1938« bo pokazala vse aktivne in pozitivne strani dvajsetletnega razvoja Podravja in Pomurja; pokazala pa bo tudi pasivne in senčne strani obsejnih našega življenja v zadnjih letih, kar je za nas enako važno, da bomo mogli svesti si naših slabosti pravilno usmeriti delo v bodoče.

Ze delj časa se Maribor intenzivno pripravlja na 1. Mar. teden, ki bo od 6. do 15. avgusta. Ta velika, sedaj že tradicionalna gospodarska in kulturna revija slovenskega severozahoda, bo letos še posebno pomembna in veličastna, ker bo združena z mnogimi javnimi proslavami dvajsetletnice osvobodjenja in ustanovitve kraljevine Jugoslavije. Da dobi prireditelj vse potrebne vsebine in zunanji poudarek, se je doseglo vzajemno sodelovanje zadrage Mariborski teden, mestnega odbora za proslavo dvajsetletnice osvobodjenja in več ali manj vseh pomembnih društev, ustanov in korporacij. Običajnim razstavam industrije, obrta in trgovine bodo priključene tudi razstave kmetijske, cest, tujstvske prometa, fotografskih del, znanstvenih, vin, živalskih rolin del, narodnih noš iz vseh delov države, čebelarstva, malih živali, družbe »Nanos« itd. Osebnosti vsega pa bo jubilejna kulturna razstava, ki bo pokazala ves veliki razvoj in napredek svobodnega Maribora. Ze samo ta razstava bo nudila zanimiva in privlačna. Poleg razstav bodo tudi koncertne, gledališke, sportske in zabavne prireditve s središčem v velikem veseliščnem parku na razstavišču, ki bo letos preurejen in deloma tudi povečan. Vrhunec prireditve pa bo gotovo veliki narodni tabor 14. avgusta. Ta tabor bo manifestacija vsega slovenskega Podravja, organizirana v veličastnem obseju, pri kateri bo sodelovalo vse naše meštinstvo in podelovalo ljudstvo brez razlike političnega prepričanja. Tako bodo letniške prireditve VII. Mariborskega tedna zgodovinski dokaz, ki bo ob 20 letih v spominu vsemu narodu obsejano ostanilo. Za obisk Maribora je dovolj prometno ministvo za čas od 4. do 15. avgusta 1938 izdalo napotni list, ki ga vsi državljanji Slovenije in tujci morajo imeti pri sebi.

Spored narodnega tabora

V soboto dne 13. avgusta:
Popoldne prihod udeležencev z vlaki, odhajanje prenočišč i. dr.

Ob 19. do 20. skranje na bakladi po mestu na določenih zbirališčih v Trubarjevi, Korotčevi, gornji Strossmayerjevi, Kamninski in Vilharjevi ulici.

Ob 20. baklada po mestu (Korotčeva, Maistrova, Zrinjskega trg, Kolodvorska, Aleksandrova, Trg Svobode, Gosposka ul. Glavni trg).

Ob 21. stik na Glavnem trgu, nagovor mestnega župana, državna himna, razhod. V nedeljo dne 14. avgusta:

Ob 5. zjutraj budnica po mestu (pet godb po posebnem razporedu). Do 8. prihod taborjanov z rednimi in dopolnilnimi vlaki, peš, na kolesih, na vozovih, avtomobilih, avtobusih itd.

Ob 7.30 do 8.30 zbiranje in urejevanje organiziranih skupin na zbirališčih v Tomšičevem dvorcu, Askerčevi ulici, Maistrovi ulici, Razlagovi ulici, Ciril-Metodovi ulici, Prešernovi ulici, Cankarjevi ulici, Zrinjskega trgu po posebnem razporedu, ki bo objavljen pravčasno.

Ob 8.45 pohod po mestu (v pohodu pridejo samo organizirane skupine, drugi udeleženci se razdelijo po mestu, oziroma odidejo že v vojašnico kralja Petra I.). Povorka gre po sledečih ulicah:

Aleksandrova, Trg Svobode, Grajski trg, Slovenska ulica, Gosposka ulica, Glavni trg, Državni most, Kralja Petra trg, Drovškova ulica, Frankopanova ulica, Vojašnica kralja Petra I.

(Ulice, po katerih gre povorka, bodo posebej okrašene, hišni posestniki hiš v teh ulicah bodo svoje hiše posebej okrasili).

Ob 10.15 mimohod pri častni tribuni oziroma pred odličniki.

Ob 10.45 tih sv. maša v vojašnici kralja Petra I., ki jo služi prevzvišeni knezoškof dr. Ivan Jožef Tomazič, med sv. mašo evangelij in kratke cerkvene nagovori. Pri sv. maši ljudsko petje cerkvenih pesmi: »Kraljevo znamenje«, »Križ stoji«, »Lepa si, lepa si, roža Marija«, »Pridi molit, o kristjane«, »Angel Gospodove«.

Ob 11.15 zabavalna pesem.
Ob 11.30. tabor na istem prostoru. Tabor vodi mestni župan dr. Juvan Alojzij, Ispavčeva pevka skupa poje Jonkovo »Molitev«, slavnostno pesem in na koncu govorov »Hej Slovanci«.

Ob 12.30. razhod tabora, potem kosilo v mestu in na taboriskem prostoru.

Ob 15. nastop godb v vojašnici kralja Petra I.

Ob 16. nastop pevskih zborov.

Ob 17. prikazovanje narodnih običajev in iger na taboriskem prostoru.

Ob 18. srečolov.

Ob 19. veliki ognjemet in zaromet in ljudska veselica.

Ob 24. konec.

Odhod taborjanov z vlaki in drugimi prevoznimi sredstvi od 18. naprej.

Mariborska industrija. Predsto leti je bil Maribor še kmetijsko mesto in šele po zgraditvi železnice eta prišla prednjačiti v njem trgovina in obrt. Pozneje se je iz obrta razvila tudi prava industrija, predvsem usnjarska milnarska in lesna. Vendar je bila do osvobodjenja edina res velika domača industrija le delavnica Južne železnice. Pravo veleindustrijo v modernem smislu je pa dobil Maribor šele po osvobodjenju v tekstilni industriji. Sedaj ima 16 tekstilnih tovarn, ki zaposlujejo več ko 6000 delavcev, delavci in drugih nameščenec. Razen tega ima Maribor tudi lepo razvito kovinsko, kemično in razno drugo industrijo. Vseh velikih, srednjih in malih industrijskih obratov je v mestu in okolici skoraj 100. Vsa ta velika industrija to z vso svojo mnogolikostjo produkcije prikazana najlepše na letošnjem VII. Mariborskem tednu od 6. do 15. avgusta.

Naše narodne noše. Nobena država na svetu se ne more ponahati tako množico in krasoto najrazličnejših narodnih noš kakor naša Jugoslavija. Ze sama Slovenija je glede narodnih noš zelo pisana. Kako velike so razlike med gorenjskimi, korotškimi, belokranjskimi, primorskimi, preliskimi in drugimi narodnimi nošami. Če si pa ogledamo še hrvaške, macedonske, črnogorske, bosanske, srbske, dalmašinske itd. dobimo tako bogato raznolikost, da jo moramo resnično občudovati. Vendar je bila dolgo le malo komu dana prilika, da bi mogel spoznati vso to pestrost naših narodnih noš. Zato moramo res odlično razstaviti sklep vodstva letošnjega VII. Mariborskega tedna, da priredi pri nas sploh prvo popolno razstavo narodnih noš iz vseh pokrajin Jugoslavije. Razstava bo s drugimi prireditvami vred otvorjena 6. avgusta.

Slovensko čebelarstvo. Med drugimi po moramo Slovenci ponahati zlasti tudi s modernim čebelarstvom, saj so bili prvi veliki čebelarji učitelji mnogih drugih vseh narodov. Naši moderni čebelarji so naš ponos. Čebelarstvo je pa važno in pomembno tudi v narodnem gospodarstvu, prehranjevanju in zdravilstvu. Da se seznanimo z vsem tam tudi ti, ki našega čebelarstva in njegovega pomena niso še toliko poznavali, tako kakor zlasti, bo priredil letošnji VII. Mariborski teden od 6. do 15. avgusta tudi veliko čebelarstvo razstavo.

Fotografiranje in sport. ki se pri nas gonavčno lepo razvija. Naši fotografski so doslej že tako umetniško vladali, da so lahko udeleženi največjih mednarodnih razstav in tekmovanj in dosežajo celo prve nagrade. Zato je razumljivo, da ponosno zaizkusimo naša fotografiranja doma tudi med našimi slovi vedno večje. To so pokazale vse doslej naše fotografske razstave in to bo pokazala tudi letošnja v okviru VII. Mariborskega tedna od 6. do 15. avgusta.

Takoj premet so naše laboratorije mnogo za prireditelj krasotah bogato delalo, na lep vir narodnih dobrot. Korist tujstvskega napotja smo pa spoznali zlasti po osvobodjenju, tudi mi in storiš jo dostojno velike za populacijsko našo, prehranjevalno pokrvaš slovo države. Zgraditi smo svoje komunistične in politične turizma postojanke, ki prav nič ne ustajajo za vstopnikom, transpantom in drugimi svetovno znamenji. Dal tak napotje

naporov in uspehov bo pokazala naša javnost in tujemu svetu tudi letošnja tujkoprometna razstava na VII. Mariborskem tednu od 6. do 15. avgusta. Ze udeležence od drugih je dovoljena polovična vojna po vseh državah železnice.

Zavarovalno uradništvo že stavlja

Ljubljana, 13. julija

Kazalo je že, da bo konec stavke zavarovalnega uradništva, ker so se v ponedeljek začeli v Zagrebu pogajanja na inspekciji dela med zastopniki »Dunava«, Jadranske zavarovalne družbe in Internationala. Včeraj so se pogajanja nadaljevala, a so bila končana brez uspeha.

Zastopniki »Dunava« so se že pogajali z nameštensko organizacijo (BOTIC-om) in kazalo je, da bo »Dunav« pristal na zahteve delojemalcev, to se pravi, da jim bo dal pragmatiko. Jadranska zavarovalna družba je na pogajanjih zahtevala, naj se uradništvo vrne takoj na delo in obljubila mu je povisek plač, a brez pragmatike. Zastopniki Jadranske zavarovalne družbe so pregovorili še zastopstvo »Dunava«, da je zavzelo njihovo stališče. Uradništvo je sprevidelo, da ne bo moglo nič doseči, če ne bo složno in če ne bo odločno vztrajal pri svojih zahtevah. Stavilo je izjavilo in jo kolektivno podpisalo ter odstopalo inspekciji dela. Izjavilo je, da se ne vrne na delo, dokler delodajalci ne bodo podpisali kolektivne pogodbe.

Pogajanja so se potem razbila in uradništvo zdaj nadaljuje stavko v vsej državi pri omenjenih treh zavarovalnicah. Zelo je odločno in pokazati hoče delodajalcem, da je rano sprejeto boj, če so ga zavarovalnice že hotele imeti. Glede »Dunava« pa obzultuje, da se je dal zapeljati »Jadranski zavarovalni družbi« ter še upajo, da bodo gospodje pokazali več uvidevnosti. Pomisliti vendar morajo, da ima uradništvo, zavarovalnice, posestrime na Dunaju, »Donav« Wien, lepo pragmatiko. Značilno pa je tudi, če se povsem arhsko podjetje veča, s podjetjem, ki ga vodi 8 židov izmed 9 vodilnih mož.

Pozno popoldne je v Ljubljano prispela vest iz Zagreba, da so se vendar nadaljevala pogajanja danes ob 11., čeprav je kazalo, da so pretrgane vse vezi med zastopniki delodajalcev in nameštencev.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DŌM
V SISKI, TELEFON 41-79

Nepozabna opereta

DIJAK PROSJAČ

z Karole Höhn, Mariklo Röck, J. Hersters predvajamo v sredi in četrtih ob pol 9. uri.

V dopolnilo barvana saloigra:

Kadar mačke ni doma... in Paramountov žurnal.

Sokolli! Poslušajte in podpirajte sokolski kino!

Prihodnji spored:

NJENI LJUBIMCI

Zelenjava je zdravilna

Ljubljana, 13. julija

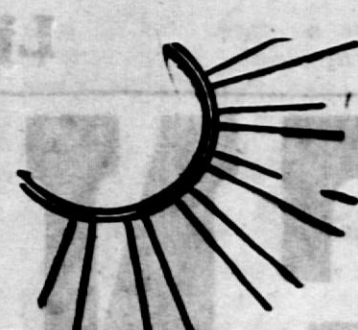
Ko bi naše gospodinjice ne znale tako ceniti zelenjave in solivja kakor ga med oficelnimi počitnicami, bi moral biti nad tržnim prostorom transparent s tem napisom: Zelenjava je zdaj zdravilna tudi za žep in kdor se računa s počitnicami, jo je moral hočeš nočeš sprejeti v jedilni list. Meščani so postali vegetarijanci ob pravem času. Življenjske potrebe so se podražile od lani za toliko in toliko odstotkov, lani so bile pa tudi že za toliko in toliko dražje kakor prejšnje leto ter je razumljivo, da imajo gospodinjice dovolj povoda za tožbo pri sestavljanju jedilnih listov. Višje sile pa, ki najbolj odločno odločajo, kakšni so naši jedilni listi, so prepričane, da se konzumentom godi silno dobro, kajti salata je zdaj prav tako poceni kakor je bila pred leti. O kakšni podražitvi v odstotkih ne more nihče govoriti in na vseh izplačilnih listih bi moral biti napis: Zelenjava je zdravilna!

Seyda je zdravilno tudi meso, posebno piške, češar zdaj gospodinjice ne upoštevajo posebno. Priznati pa moramo, da je zdaj trdno dobro založen s piščanci. Zdi se celo, da so nekoliko cenejši, kajti prodajajo jih že od 12 din komad naprej. Vendar navadno na prodajo vsega blaga.

Najbolj cvete kupčija z jagodami. Zanje čase, ko se skoraj vsa rečna ljubljanska periferija hrani z borovnicami, je tega črnega blagoslova dovolj tudi se za trg. Po tržnih urah je črna vse ploščad za stolice. Ker so borovnice po 2 din liter, gospodinjice tudi nekoliko raje barantajo, kakor n. pr. pri salati. Tega jim pač ne smemo zametiti, ko pri kupovanju mesa ne morejo barantati.

Zadnja leta delamo v Ljubljani propagando za konzum sadja. Zato se tudi pri tožujemo nad visoko ceno. Kar se pa kaže nekaterih vrst črnih češnjak, ki so zdaj že napredaj na trgu, moramo ponizno priznati, da je uživanje preveč; uživanje na meso je namreč višje kakor na sadje in v črnih češnjah je zdaj največ mesa. Malo da se, pa se bodo začele češnje sprehajati po trgu. Za stroge vegetarijance pa je zdaj še dovolj hrane, ki so po 8 din najceneje in pojavile so se celo tudi prva jabovka in bomo. Prodajajo jih po 6 din kg. Prav tako je na izbiri tudi še ringloja in cinkar po 6 din kg. Sovoda pa še vedno kupujemo tudi češnje. Domače, rdeče so že posneli, in stor od 3 din kg naprej. Med sadjem gospodinjice precej kupujejo marelice, in skoraj tam bolj, čim bolj so gorke (namreč marelice), kajti zdravo blago je še predrago za otroke. Zdrave, najlepše marelice so po 10 do 12 din, nekoliko ceneje pa tudi po 10 din.

Glavno ljubljansko ričko — salata, je zdaj, je mirno praznujemo, poceni. Za dinar dobiti celo kolarico letne salate. Prodajalci in prodajalke ponujajo še od daleč kakor Dalmatinca svoje blago. O pocenitvi drugih stvari pa ne smemo preveč govoriti, da bi to ne vplivalo na plače. Stroški sioli je po 3 do 7 din kg — prenočite sami, če je drag. Krmor dobijo hlogam za 6 din. Novi krmor je najcenejši po 2 din kg, gah po

Mladost ne more pogrešati moje pomoči!

Prav za zdravje Vašega otroka je sonce najno potreba. Toda za nežno otrokko kožo je lahko škodljivo. Zato namažite poprej celo telo s kremo NIVEA ali s oljem NIVEA. Na ta način se okrepi mlado kožno stanje, koža porjavi hitro in enakomerno, a nevarnost sončnih opeklin se zmanjša. Če namažete otroka, ga s tem varujete tudi prehlajenja.

2.50 kg. čebula po 3 din, paprika po 50 par komad, pesa velik šopek po dinarju, cvetača po 1.50 do 2 din komad, zeljate glave in ohrovt povprečno po 1.50 din itd. In vse to je zelo zdravilno, zato je treba gospodinjicam priporočati, naj posegajo zdaj vsaj po salati...

UTOPLJENEC IN DEŽNIK

Voda, odnasa pod mostom utopljenca. Nekdo se skloni z mostu, pomoi utopljenca dežnik in zakliče:
— Primit, se za dežnik!
— Nikar se ne trudite, saj sem že do kože premočen, — odgovori utopljenec.

Letošnji rekord v kaznih

je dosegla Mica Druškovič, ki je bila včeraj obsojena na 5 mesecev in je bila to njena 43. kazen

Ljubljana, 13. julija

V petek se prično sodniške počitnice, v klopek za občinstvo v senatni dvorani pa že včrta nekaj dni počitniško razpoloženje. Večina stalnih gostov posedeva rajši po klopek v parku pred sodnico in v tivoliskem parku kakor da bi se potila v razpravi dvorani. Tisti, ki jih jesenski hlad prižene z Golovca in Rožnika ter iz bližnje ljubljanske okolice, v zakurjeno dvorano, so pred tedni že odšli zopet na oddih v naravo. V senatni dvorani posedeva samo nekaj trdovratnih postuhalcev s časopisnimi poročevalci.

Mali senat je se počitniški. Včeraj mu je predsedoval s. o. s. Rajko Lederhas s sodnikom okrognega sodišča Ivanom Kraljcem in dr. Grobelnikom. Sodiš je Mico Druškovič, ki je dosegla pred zaključkom letošnje sodne sezone svojevrsten rekord.

Pritlikava 62 let stara Mica je doma iz žirov in eden izmed tistih gostov sodnije, ki se po neki železni zakonitosti že dolga leta vračajo po prestani kazni zopet na zatožno klop in odhod v zapor ter iz zapora po nekaj tednih svobodnega kletanja po dežel zopet na zatožno klop. Sodiščnikom je povedala, da je že dolgo vdo va in da se je preživljala po smrti svojega moža kot kuharica. Že več let je brezposelna kuharica, ker ne utegne kuhati in nima priložnosti, da bi kje delj časa kuhala, saj nima njeno življenje že dolgo vrsto let med zatožno klopjo in zaporom. Kakor vsi tisti njene vrste, tudi Mica nima stalnega bivališča. Še najbolj bi držalo, ako bi zaplaval v obtožnico, da je njeno najbolj stalno bivališče kaznilnica.

Letošnji rekord je dosegla Mica Druškovič s tem, da je včeraj s presentnostjo ravnodušnostjo mimo sprejela svojo 43. kazen. Ukrala je to pot hlače, vredne okrog 120 din, devizniškemu mojstru Ivanu Feriotinu. — Je res, da sem mu ukradla hlače, je izpovedala obtoženka, stopila sem v hišo, da bi promila miloščine pri neki stranki, pa sem opazila, da so Feriotinova vrata odprta.

Feriotin je izjavil, da se je za malo pomudil pri asodu, ko se je vrnil, ni bilo v sobi več hlače. Stelkel je na ulico in pobral Mico, kje so hlače. Njena jopica je bila nekak sumljivo napeta. Mica se ni obotavljala, temveč je izvelika Feriotinove hlače izpod jopice in plen vrnila lastniku.

Zakaj ste kradi? jo je vprašal sodnik. — Denarja nisem imela, gospod sodnik, v stiski sem bila. — Pisaj kazenski list imate! je vzkliknil predsednik, ves je popraskan, skoraj ni več prostora za nove vpise! Mica je odgovorila, da je res, da je veliko prestala v svoje življenje. Priznala je, da je prestala mnogo kazni, hotela pa je tudi reči, da je nemila usoda pač hotela, da je prestala mnogo kazni in da je s tem prestala tudi mnogo huduga v svojem življenju. Uradnik, ki je iz uranih listov prebral njene kazni v kazenski list, se je še potrudil in jih preštel ter vrsto napisal na koncu liste. Nič manj kot 42 kazni je bilo zapisanih, manj je ni večje od njimi, zaradi cikih in mnogih talvin in zaradi vlačugarstva.

Občina je sodnijski sporočila, da je bila Mica nekako sploškovana in pridna ženska. Obtoženka se je med čitanjem tega dopisa spomnila na tiste čase, ko je bila sploškovana in pridna ter je pojasnila pred sodnikom, da ni kradla, dokler je živel njen mož, ki je bil sodnijski sluga. Tudi po moževi smrti ni kradla, ker je dobivala pokojnino. Ko je pa izgubila pokojnino, je začela krasti in zdaj ne more nehati. Njen uradni branilec dr. Petlich je rekel, da bo treba upoštevati stisko in njena vlačuga. Žena ne more dobiti dela, četudi bi postužala posteno zaslužiti vsakdanji kruh. Sodnik so ji prihodili 5 mesecev strogega zapora za postužanje tatvine, dr. Kajtnanske pravice pa izgubi za 3 leta. Obsojena je bila tudi zaradi prepoveda tega povratka v Ljubljano. Bila je izgonena na nedoločen čas iz mesta, pa se je kljub temu vrnila. Mica je kazni sprejela in se lepo zahvalila uradnemu branilcu, preden je tridesetdeset odhoda s paznikom v jetošnico.

NEVARNI SALIKO IZ TUZLE

Delavec Saliko Deziderović iz Tuzle je prišel v Ljubljano 17. maja iz mariborske jetošnice, kjer je odsedel 5 mesecev strogega zapora. Nekaj dni nato ga je kuharica Marija Plut salikola na postelju v židovski ulici št. 4, gostinčarica Tereza iz Veljavca ga je pa še prej ta dan osmrjela v vili, ker so si je možička, zdel sumljiv in se je vedel, kakor da preli na prehladnost na tatvino. Plutova je postu-

cala stražnika, Saliko pa v beg. Stražnik je zdiral za njim na kolesu in ga prijel v neki veži.

Saliko se je zagovarjal, da je iskal v hiši nekega svojega prijatelja, ki prodaja preproge, a tega mu niso verjeli, ker je Plutova slišala, kako je odpiral z vetrnikom podstrešna vrata, kaznovan pa je bil zaradi vlomov in tatvin tudi že 12-krat. Za pokušen vlom je dobil to pot 4 mesece strogega zapora.

Beležnica

KOLENDAR
Danes: Sreda, 13. julija katoličani: Marijeta

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Dama s kamelijami
Kino Slaga: Zaprt
Kino Union: Trdnjava tišine

Kino Siska: Dijak prosjak

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded, Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sita

Pesem o vinarjih

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, jih za vojsko, jih za zmago dajmo!

Vinar drobni majhen je denar, pa je vendar velik božji dar. vsak daruj dva vinarja na teden, pa bo videl, kaj je vinar vreden!

Vsak dva vinarja na teden dni — to veliko tisoč kron rodi... Oj kako smo svetlih kron veselili! Kaj li z njimi bomo došli?

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, za junake naše jih ravnamo!

Glej po bojnih poljih te vrste, kakor levi hrabro se bore: bomo lepih jim darov poslali, bomo njih pogum še bolj podžigali...

Tam po bolnicah pa — večni Bog! — toži ranjenih junakov stok... Ranjenec hladil, krepčil nesimo, z vinarji jim rane pocelimo!

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, in nesrečnim, bednim pomagajmo!

Obe — mož — je v strašni vojski pal, ki, življenje — vse je žrtvoval: naj ne bodo nam ušesa gluha, dajmo vdovam in sirotam kruha!

Kdor pustiti mora rodni krov, trd po svetu je korak nilegov: pribežnikom nudimo uteh, krepke hrane, gorke, varne strehe!

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, dobra dela z njimi opravljajmo!

Gori, tam, kjer zvezd nebroj miglja, tam je svetli, dobri Bog doma in ljubeci On nad vsakim čuje, kdor za brate dela in daruje...

In naš cesar bo ta hudi čas, svetli cesar slišal bo o nas: pa pohvali on si to mladino, ki žrtvuje kaj za domovino...

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, in Bogu jih in cesarju dajmo!

Dr. MIHAEL OPEKA,
c. kr. dež. šolski nadzornik.

DNEVNE VESTI

— Prvi denar z likom kralja Petra II. Narodna banka pošlje v kratkem v promet nove kovance, stari bodo pa vzeti iz prometa. Za nove kovance je bil razpisani natečaj za izdelavo, ki ga je 30 umetnikov. Prvo nagrado na profil Nj. Vel. kralja Petra II. je dobil mali kipar Dindić. Kraljev lik bo v dveh profilih in sicer bode izlital kovance po 10 in 50 din. Dindić, kovanci po 20 din pa levi profil. Na drugi strani kovance po 20 in 50 din bo stiliziran grb kraljevine Jugoslavije, ki ga je tudi izdelal kipar Dindić. To bo prvi denar z likom kralja Petra II. In prvi denar po osvoboditvi, ki ga je izdelal naš kipar.

— Promocija. Jutri bo promoviran na ljubljanski univerzi za doktorja filozofije g. Ljubo Legša, profesor na gimnaziji v Celju, čestitamo!

— Kongres nacionalnih železničarjev. 15., 16., 17. in 18. tm. bo v Sarajevu kongres Združenja nacionalnih železničarjev. Predsedoval mu bo generalni direktor državnih železnic Gjuric.

— Priprave za nacionalni amaterski šahovski turnir. V osmestem šahovskem klubu se pridno pripravljajo na nacionalni amaterski šahovski turnir, ki bo letos v Osljeju. Prične se 7. avgusta z žrebanjem številk in igravcem. Istočasno bo tudi občni zbor ljubljanske šahovske zveze, ki mu bo predsedoval predsednik Narodne skupščine Stevan Čirič. On je daroval za turnir 5.000 din, osmestja občina pa 1.000 din.

— Sladkorja ne bo zmanjkalo. Nekateri naši listi so poročali, da je bilo v naši državi primanjkljaj sladkorja. Ta vest pa ni točna. 1. julija so imeli naše sladkorne tovarne 1.540 vajnov sladkorja, po skladiščih izven tovarn ga je bilo 288 vajnov, skupaj torej 1828 vajnov. Lani v juliju in avgustu je znašal konzum sladkorja 1.200 vajnov. Nova sladkorna kampanja se pa prične že z avgustom ta, ko, da se ni treba bati pomanjkanja sladkorja.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 19.15 in 21.15 uri
Trdnjava tišine
V glavni vlogi ANNABELLA
KINO UNION, tel. 22-21

— Za pokojninsko zavarovanje godbenikov. Nadavno je bila v Zagrebu seja izvršnega odbora Zveze godbenikov ter delegatov beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega gledališkega orkestra. Na sestanku se je obravnavalo vprašanje pokojninskega zavarovanja članov gledaliških orkestror. Sestanku so prisostvovali delegati beograjskih, zagrebških in ljubljanskih poklicnih godbenikov. Mnenja o pokojninskem zavarovanju so med godbeniki še vedno deljena. Zastopniki ljubljanske in beograjske podzveze stoji na stališču, da ne kaže izstopiti iz državnega podpornega fonda, ki nudi mnogo večje ugodnosti od posebnega pomožnega fonda. Zagrebški delegati so pa vztrajali pri svoji zahtevi, naj se osnuje poseben pomožni fond. Končno so se vsi delegati sporazumeli v tem, naj se vsa neresena vprašanja definitivno urede v zakonu o gledališčih, kjer naj se zlasti misli na stalnost članov gledaliških orkestror.

— Zborovanje koroskih borcev na Ursuli gori. 1696 m visoki Plešivec so si izbrali območni koroski borci za svoje skupno zborovanje, ki naj bi bilo kot uvod k 20 letnici Jugoslavije počastitev spomina vseh koroskih borcev, ki so se borili in padli za Jugoslavijo. Ursula gora je bila ena naših postojank, je pa z njenega vrha krasen razgled po našem Korotanu. Ni primernejšega mesta za tako zborovanje. Simbolično v marsikaterem pogledu je bilo zaigranje kresca, ki se je videl daleč gori po lepi koroski deželi. Ob kresu so se zbrano glasile znane pesmi izba bojov za Korosko. Drugi dan (nedelja, 10. julija) borcem ni bil naklonjen. Gosta megla in ledenimi deževnimi curki se je podila vse dopoldne preko gore. Kljub akrajno slabemu vremenu se je zbralo nad 100 območnih koroskih borcev, najprej v znameniti cerkvi sv. Ursule, kjer je bral sv. mašo župni upravitelj g. Ivan Dolinar. Globoko je segel vsem v srca njegov govor o borcih za Korosko in o Slovenih na Koroskem. Po maši se je vrstilo v natrpano polno gostilni zborovanje, ki ga je vodil tovariš Krcpac iz Slovenjegra Gradca. Zanimivo izbrano poročilo o smernicah in delovanju glavnega odbora LKB, posebno pa o socialnem vprašanju, ki je danes eno naj bolj važnih, je podal delegat glavnega odbora LKB v Ljubljani, tovariš Mohar Ivan. O našem narodno obrambnem delu je temperamentno in globoko zasnovano govoril g. V. Iskra iz Ljubljane. Njegov zanimiv govor je bil večkrat prekinjen z živahnimi odobravanjem. Za celjsko legijo je pozdravil tov. Bogumil Kotnik, predsednik guštanske legije tov. Gačnik pa je predital soglasno sprejeto resolucijo, ki se tiče pridušen narodno obrambnega dela borcev, pa tudi apela na slovensko javnost, da pač ne sme dopustiti, da bi ob 20 letnici Jugoslavije borci za Korosko v prihodnji zimi zopet stradali. Zlasti v sedanjem času je socialno vprašanje borcev tudi važno vprašanje, ki bi ga morali zlasti upoštevati vodilni močje raznih dobrodelnih in industrijskih, če res hočejo biti lojalni državljani.

— Zveza za tujski promet v Sloveniji, zastopstvo Putnik, sporoča, da je v Budimpešti otvorjena nova potovalna pisarna »American Express Company« 12, Maria Valeria ulica. Tujsko prometni interesenti se naprošajo, da pošljejo imenovanemu biroju večjo količino prospektov, ker je zanimanje madžarskih turistov za naš kraj izredno veliko.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 56 z dne 13. t. m. objavlja uredbu o silosih, uredbu o dopolnitvi uredb o pospeševanju svilarstva, pravilnik o podatkih, ki jih mora predložiti zavarovalno podjetje proročni za dovolitev poslovanja, pravilnik o osamljenju in voditvi registra za vrednote matematičnih rezerv, pravilnik o višini prenosnih premij za posamezne zavarovalne panoge, in naredbo o prevažanju čebel na ajdovo pašo na območju pol. okrajev. Dol. Lendava, Ljutomer, Ma. Kibor, dno breg, Murska Sobota, Ptuj in Mladja Loka.

— Iz državne službe. V višjo skupino so pomaknjeni policijski stražniki zvanikiški Mihael Sivka, Jožef Rastresen in Matej Kuralt pri upravi policije v Ljubljani ter Anton Črešnik in Leopold Plešnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

— Iz banovinske službe. Premožena sta po potrebi službe računski inspektor Ludovik Stancor od banske uprave k upravi podkovske šole v Ljubljani in banovinski služitelj v d. cestnega nadzornika pri okrajnem cestnem odboru v Litiji Franc Golja, za služitelja pri banski upravi.

— Zdravniška vest. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan dr. Marojevič Peter, zdravnik v Celju. Uvedba brošurje iz teletonske službe. V času od 14. maja do 24. junija t. l. je bila uvedena na pošti Turjak teletonska, pri pošti Bizeljsko, Brusnice, Črmošnjice, Dobriče, Loka pri Zmumu, Pilišani, Planina pri Sevnici, Slivnica pri Celju, Stari log pri Kočevju, St. Peter pri Novem mestu, Šmarjeta pri Novem mestu in Zagradec na Dolencem za teletonska in telefonska služba.

— Stipendije marsejske občine. Ministrstvo prosvete ponovno razpisuje stipendije marsejske občine, imenovane »Stipendije Aleksandra Jugoslovanskega«. Stipendije more dobiti za redno študiranje na filozofski fakulteti (faculté des sciences) ali na šoli za medicino in farmacijo (école de médecine et de pharmacie) v Marselju samo oni slušatelji jugoslovanske narodnosti in državljanstva, ki je z odličnim uspehom končal srednjo šolo (gimnazijo, realno gimnazijo in realko) in s prav dobrim uspehom položil izpite, katere je bil dolžan položati po predpisih urede one naše fakultete, katere redni slušatelj je do tedaj bil. Stipendist ne sme biti oženjen, niti biti starejši od 25 let, a mora biti popolnoma zdrav. Stipendija znaša 9.000 francoskih frankov na leto. Prošnjam naj se priloži tle dokumenti: 1) podrobna biografija s fotografijo; 2) izpričevalo o višem tečajnem izpitu; 3) potrdilo fakultete o položnih izpiti in ocenah; 4) navrstveno izpričevalo; 5) krstni list; 6) domovnico; 7) potrdilo davčne uprave o davkih, ki jih plača prosilec oziroma njegovi starši in 8) potrdilo državnega zdravnika, da je kandidat popolnoma zdrav. Prošnje je treba vložiti potom pristojnega dekanata najkasneje do 10. avgusta 1938.

— Poziv udeležencev praškega sleta. Na Ljubljano. Bratje, sestre, prosim Vas, da se danes vplačate ali nakazate denar za prejele češke krome v Pragi ob priliki sleta. Račun mora biti poravnat po dogovoru. Denar sprejema Anton Čotar, župni blaginjak, Ljubljana.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo sprejemljivo vreme, nagnjenje k nevihtam. Včeraj se znašala najvišja temperatura v Splitu 29, na Visu in Dubrovniku 26, v Ljubljani 25,4, v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in na Rabu 25, v Mariboru 21. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,7, temperatura je znašala 22,8.

— Tekla avtomobilska nesreča. V ponedeljek sveder se je pripetila na Jadranski cesti na Jesenjakih težka avtomobilska nesreča. Na osem ovinku sta se srečala dva avtomobila, prvi je prihajal iz Kranjske gore, drugi pa z Bleda proti Beljaku. Drugi avto je s kolesi udaril ob robnik, se preokotali po strmim sviskem bregu in obšel na trati ob Savi. V njem je bilo pet potnikov, med njimi okrog 60 let stara gospa, ki si je zlomila levo nogo in desno roko, ter dobila hude notranje poškodbe, tako da je bruhala kri. Dva mlada zakonca sta dobila lažje poškodbe, en potnik je skočil med kotale-njem iz avtomobila in tudi sofer je ostal skoraj nepoškodovan. Ranjence so prenesli v hišo tovarniškega delavca Burnika, kjer jim je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Keržan. Stara gospa je nevarno poškodovana in je le malo upanja, da bi ostala pri življenju. Krivda pri nesreči ne zadene soferjev, temveč so jo zakrivila naše obupne cestne razmere.

— Zupnika je okradel. Oni dan v zgodnjih jutranjih urah, se je spizlil neki postopač v stanovanje župnika Franca Pečariča v Dovjem in ukradel 500 din. Tatu so orožniki zasledovali, a je v družbi še enega tovariša pobegnili nekam proti Jesenicam.

— Povoteno dekle. Iz Starega trga pri Ložu so prepeljali v ljubljansko bolnico 18-letno posestnikovo hčer Frančiško Mučveo. Doma je padla pod težko nalozeno tovorni voz. Dekle je dobilo hude poškodbe po životu in po nogah.

— Vlom v Črni vasi. Posestnika Joselina Hribarjeva iz Črne vasi je prijavila, da je bilo v ponedeljek vdrnjeno v njeno stanovanje. Vlomilce je odprl omaro in ukradel iz nje 400 din, hranilno knjižico, z vložki okrog 500 din, dva poročna prstana in par zlatih uhanov. Hranilno knjižico, a katero tat ni vedel kaj početi, je Hribarjeva našla že popoldne na travniku blizu hiše. Kdo je bil vlomilec, policija še ni moglo ugotoviti.

— Okraden v vlak. Mizarški pomočnik Valentin Kočar iz Mirne je včeraj prijavil na kolodvorski stražnici, da mu je v dolenskem vlakcu ukradel rjavo aktovko, v kateri je imel številne dokumente in nekaj drugih vrednosti. Kočar ima okrog 400 din škode.

— Iz strahu pred dražbo v smrt. Nadostarjeva vdova Marija Ciol v Daruvaru je živela zadnja leta v težkih zmožnih razmerah, tako da niti davkov ni mogla plačati. Davčni eksekutor ji je zarubil del pohštva in kmalu bi morala biti dražba. To je ubogo ženo tako potrla, da se je zastrupila z octovo kislino. Hoteli so jo prepeljati v bolnico pa je med potjo umrla.

— Vlak pregalil dekleta. Iz Varazdina poročajo, da se je pripetila tik Donjega Kraljeva težka nesreča. Vlak je pregalil lepo 18-letno Ružico Lončarjevo. Vračala se je s polja po železniški progi, pa ni slišala prihajajočega vlaka.

— Vrat si je prerezal. Včeraj ponoči si je prerezal v Zagrebu z britvijo vrat veterinarški svetnik Koloman Ländler, star 56 let. Moč je kmalu izlilnil. Bil je šid, doma iz Madžarske, pristojan pa v bivše Avstrije. V Jugoslavijo je prišel v ponedeljek z Dunaja.

— Smrtina nesreča na morju. Med nevihto, ki je divjala v nedeljo na morju, se je pripetila smrtina nesreča. 28-letni Vaso Gajlič iz Lokva v Hercegovini se je odpe-ljal s čolnom iz Sibenika v vas Šepurine. Na povratku ga je prenesli vinar. Čoln se mu je prevrnil in Gajlič je utonil.

— Sivaletski tujski promet v Hrvatsko. Primorja. Zanje del se opisa v Hrvatskem Primorju. Sivaletski tujski pro-

met. Posebno mnogo prihaja madžarskih letovlatarjev, precej pa tudi letovlatarjev iz naše države.

— V Dunaj se sklopla. V ponedeljek sveder se sklopla pri Sremski Kamenici v Dunaj 17 letna sluzkinja Leposava Vanić. V smrt je šla baže zato, ker jo je zapustil ženin, ki je v orožniški šoli v Sremski Kamenici.

— Samomor 70-letne starke. V Pančevu se je obesila včeraj 70-letna Marija Lamić. Svoj čas je bila premožna, pa je obubožala in ko je ostala na stara leta še sama, je pod težo življenja obupala.

Iz Ljubljane

—lj Resultat natečaja za meštansko šolo na Viču. Mestna občina ljubljanske je razpisala natečaj, da z njim dobi čim najboljši načrt za novo poslopje meštanske šole na Viču, kakor je že prej razpisala natečaj za načrt dečjeje zavetišča v Trnovem. Na ta način pa mestna občina omogoča sodelovanje najširšega kroga arhitektov pri urbanističnih nalogah našega mesta ter s svojimi natečajni udeleževanje prav znatno poživlja umetnostno udeleževanje. Pri včerajšnji seji razsodišča je bila prisojena prva nagrada 8.000 din ing. arh. Vinku Glavanu. Druga in tretja nagrada sta bili združeni in spet razdeljeni tako, da je dobil ing. arh. Edvard Ravnikar 5.000 din nagrade, po 2.500 din nagrade sta pa dobila za svoja projekta ing. arh. Pavel Geestl in ing. arh. Milana Sever.

—lj Najljubljanejši državni konservatorij. Na koncem letnega leta 1937/38 diplomirali naslednji gojenci: diplomu srednje šole dr. konservatorija iz orgel kot glavnega predmeta je dobil član frančiškanske družine Mahečič fr. Salvator. Iz klavirskega oddelka na visoki šoli dr. konservatorija sta diplomirali Hrašovac Silva in Ostere-Valjalo Marta. Diplomsko pedagoškega oddelka iz orgel kot glavnega predmeta je dobil Bohine Stanko.

—lj Seostanek društva »Narodna svesta« (organizacije političnih preganjancev), bo danes v sredo 13. t. m. ob pol 21. v vogalni sobi restavracije »Zvezda«. Na dnevnem redu je razprava o načrtu zakona o narodnom priznanju rada dobrovoljnih nacionalnih radnikov za oslobodjenje i ujedinenje. Pristop imajo vsi oni, ki so se prijavili za vstop v društvo »Narodna svesta«.

—lj Dileki letnika 1911. Na območju ljubljanskega vojaškega okrožja, ki se niso odločili svojega kadrovskega roka, se postavljajo, da se javijo v lastnem interesu do 1. avgusta na poveljstvu ljubljanskega vojaškega okrožja sota št. 16 ob delavnih med 11. in 12. uro dopoldne, zaradi napovedi svojih dovršenih kol. Seboj naj prinesejo vsa potrebna dokazila.

—lj Zasledovana tatila. 26-letna Neža Moretti iz radovljanskega okraja je do nedavno služila pri Antonijski Ravnikarjevi v Linhartovi ulici. Morettijeva, ki ima za seboj burno preteklost, je nenkrat izgnila iz hiše, z njo vred pa tudi dva tankova po 1000 din, dve zlati zapustnici, dve ročni torbici iz rjavega usnja ter polni list na ime Vere Ravnikar. Najbrž je pobegnila na Hrvaško.

—lj Tatvina v podstrešju. Tatvina po podstrešju so še vedno pogoste, čeprav je policija že zaprla nekaj tatov. Soproga vinskega trgovca Marcela Bolaffio, stanujoča v Komenskega ulici, je prijavila, da se je oni dan spizlil v podstrežje hiše najbrž kak brezposelnec, ki je odnesel iz omare dva plašča, vredna nad 1000 din. V tem podstrešju so že pred dnevi zasledili znanega tatu Avgusta Sotolka, ki je bil namoreval pobegniti s plenom. Sotolka so takrat zaprli, edaj pa je bil najbrž na delu eden njegovih pakšadev.

—lj Tatvina. Iz stanovanja Marije Peterčeve v Dravljah 27, je doslej še neizleden tat odnesel 860 din. — Mehaničarstvo mojstru Leopoldu Ambrozu v Riharjevi ulici 6, je nekdo izmaknil iz delavnice rjavo kletnico s 300 din. — Z vrta vije trgovca Ivana Pestotnika na Mirju je ponoči ukradel tat rdečo plekan ležalni stol, vreden 300 din. Neki žepar pa je na kolodvoru ukradel trgovcu Vinku Lapuhu iz Lepa kletnico s 600 din.

—lj Vid vaših oč si obvarujeta le s optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fz. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Iz Celja

—lj Olimpijski petersboj kot propagandni lahkovalecletski miting po dožnosti po prihod SK Celje v nedeljo 24. t. m. s pričetkom ob pol 9. dopoldne na celjski Senjorji. Vrstni red disciplin je naslednji: Senjorji: Skok v daljino, met kopja (800 gramov), tek na 200 m, met diska in tek na 1.500 m. Juniorji B in C: Skok v daljino, met kopja (600 gr), tek na 200 m, met diska (1.50 kg) in tek na 1000 m. Tekmovanje bo ločeno za senjorje in juniorje ter lahko tudi samo v posameznih disciplinah. Pravico starta imajo vsi verifikirani in neverifikirani člani klubov, članov JLAS. Prijavnina za posameznega atleta znaša 2 din. Prvoplasirani v posamezni kategoriji petersboja bo prejel diplomu. Petjeval se sprejemajo do 22. tm. na nastov: SK Celje, Celje. Tekmovanje bo na tekaški, ki je dolgo 860 m. Štiri nedvigljene zavoje in je pokrito s ugasli.

—lj Razmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela se je od 1. do 10. tm. na novo prijavilo 30 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 20 oseb, posredovanj je bilo samo dvojno, odstopalo je 13, odpadele so 4 osebe. Dne 10. tm. je ostalo v evidenci 238 brezposelnih (187 moških in 51 žensk) nasproti 277 (177 moških in 50 žensk) dne 30. junija. Dolo dobijo: po 2 petarja, peka in hlepa, po 1 elektro-montar, krojač, stadar, sodar in kotičar, 4 kmetičke dekle, 3 služkinje, 2 natakari- ci in 1 kuharica.

—lj V celjski bolnici je umrla v tork 42letna brezposelna tišarniška vlagalka Rosa Hölzlova s Sp. Rudnja pri Celju. —lj Tri nesreče. V soboto je padla 12-letna hčerka zidarskega delavca Fani Potočnikova z Ročice ob Savinji doma s podstrešja in si zlomila levo roko v zapestju. V nedeljo je padla dveletna dčur-narjeva hčerka Anica Škorjančeva na Zg. Tinec pri Zibici s lesne in si zlomila desno nogo v kolenu. Ko je 68letni delavec Ivan Suraj v Celju v ponedeljek razkladal vrtoč močje, se je prevaril vozček nanj in mu zlomil več reber na levi strani. Posredniki se skrivajo v celjski bolnici.

—lj Močno pogostevanje v Celju opozarja hline posetnike in lastnike vinskih, da so 1. julija spazili v plačilo 8% na-

jeminski vinar in 2% kanaleka pristojbina za proračunsko razdobje od 1. VII. 1938 do 30. IX. 1938, vodarina in števni-na za proračunsko razdobje od 1. IV. 1938 do 30. VI. 1938 in drugi obrok dav-ština, na vosa. Stranke se pozivajo, da plačajo spazile obroke pri mestni blagajni celjski zanesljivo do 10. avgusta. Po preteku tega roka se bodo računale zakoni-te 6%, obresti, Plačila, ki bodo zastala po preteku 6 tednov od dneva dospelosti, bodo izterjana z izvršbo.

Iz Maribora

—lj Kdaj bo končano? Avtobusni kolo-dvor na Glavnem trgu je skoraj dograjen. Ni pa še konca ostalim regulacijskim delom, ki se vlečejo že celo večnost. Malce hitreje pa bi lahko že šlo. Morebiti odgo-varja to tempu naših mestnih očetov.

—lj Nacionalni in sokolski Maribor pojde v nedeljo 17. t. m. na Pesnico, kjer bo veliko sokolsko slavlje. Ob 3. popoldne bo vozil na Pesnico poseben vlak.

—lj Mariborska komunalna politika. V pe-tek 15. t. m. bo po daljšem presledku 4. redna seja mestnega sveta. Na dnevnem redu so poleg poročila predsednika mestne občine tudi poročila odelcev in tekoče za-dave mestnih podjetij. Razpravljali pa bo do tudi o regulaciji bloka ob Dravi med starim in novim mostom, o izpremembi re-gulacije Slovenske ulice, nadalje o zaklju-čnih računih mestne občine mariborske za leto 1936-37, o pooblastilu upravnemu odbo-ru za razdelitev kreditov za kulturna dru-štva in revne dijake, o nakupu zemljišča med Bengovo palačo in državnim mostom po Vzašnji zavarovalnici v Ljubljani, o nakupu raznih parcel in prvinah za opro-stitev oziroma odpisu raznih davčnin in kazni, o prodaji šivil na reguliranem Glav-nem trgu in številnih prvinah za podelitev raznih koncesij.

Iz Ptujja

—lj Obračun okrajnega cestnega odbora za proračunsko leto 1937/38 je razglašen. Ce-stajni odbor je imel v lanskem proračunskem letu dohodkov 3.138.262,06 din, izdatkov pa 2.731.843,39 din. Preostanek znaša 406.418,67 din, ki se je prenesel na novo proračunsko leto. Podrobnosti so vsem davkoplačevalcem na vpogled v pisarni cestnega odbora med uradnimi urami, kjer se lahko vložijo tudi pritožbe zoper obračun najkasneje do 19. t. m.

Nov "na zraku prevetren" puder za lice

za
**DNEVNO
svetlobo
svezost**

za
**VEČER
sijajen videz**

**BREZPLAČNO
10000 SPECIALNIH
KASET**

Presenetljiva nova ideja v proizva-
janju pudra za lice. Fabriciran po
najnovijem sistemu, je danes puder
finiš in lažji, kakor je bil kdaj prej.
Tako je fin, da se ne more niti opaziti
na koži. Daje prekrasno gladko mat
polt, in mlačnostno svežino ves dan, ki je tudi
veter in dež ne moreta pokvariti. Zvečer pa
da sijajen videz, ki ga tudi potenje od plesa
v najoparnejših prostorih nima nedotakne-
nega. Na patentiran način je puder mešan
s peno smetane. Zaradi tega se puder Tokalon
obdrži na koži mnogo ur in tudi to je pre-
preteno, da bi puder absorbiral naravna
olja kože. Ta puder obvaruje kožo, da ne
postane suha in raskava ter preprečuje
tvorbo gub. Podkužite znameniti puder
Tokalon s peno smetane. Opazujte, kako bo
že v nekaj dneh povzročil presenetljivo
zoboljšanje Vaše polti.
Od deset ženskih jih devet uporablja na-
pčno barvo pudra. S tem dobijo trd, preveč

»olepsan« videz. Edini način, po katerem
ugotovite pravo njanso, je ta, da poku-
sate eno barvo na eni, drugo pa na drugi
strani lica. Če niste sigurni, katere barvo
odgovarja Vaši polti, Vam radi pošljemo
brezplačno štiri zavojčke pudra Tokalon
raznih barv. Ravno tako tudi dve tubici
kreme Tokalon, brane za kožo (za dan in
za noč). Priložite Din 5.— v poštini znam-
kah za ovoj, poštino in druge stroške. Na-
slov: Hinko Mayer i drug, odde 11-P, Zagreb,
Praska ul. 6.
VAŽNO: Puder Tokalon se dobi povsod
v originalnih škatlicah po Din 12, 20 in 30.
Prepričajte se, da je na vsaki škatlici
ime Tokalon.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davok posebej. Praktični, izjave beseda Din 1.—
davok posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znanko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davok posebej.
Najmanjši znesek 8 Din
LAHKA LETNA OBLACILA
veliki suknični, perilo i. t. d.
prodaja najceneje
PRESKER,
Sv. Petra cesta 14. 1R.

PRODAM

Aleks. OBLAT,
veletrgovina
vseh vrst čevljev
se priporoča cenjenim
odjemalcem.
Sv. Petra cesta 13

50 PAR ENITLANJE
asuriranje, vnosnje zaves, per-
la, monogramov, gumbice, Va-
lika zaloga perja po 6.75 din.
Ljubljana, Gospodarska c. 12.

VEŠNE OGRAJE
razne oblike, hitra dobava. Pa-
sadna popravila specialno tr-
pno proti viagi. Načrte in
proračune. Vsa stavbna dela
ceneno in solidno izvršuje
stavbo podjetje Rudolf Terčelj,
Ljubljana, pri novi cerkvi v
1938

Praga je odložila slavnostno obleko

Prisrčno slovo naših Sokolov od Prage — Na grobu
prezidenta Masaryka

V četrtek popoldne sem spremljal ljubljansko in kranjsko sokolsko župo na kolodvor. Tam pred svetovno znamenitimi »Flekkom«, kateremu stoji nasproti gimnazija, kjer so bili naši Sokoli nastanjeni, so se odigravali čudovito lepi prizori. Ob treh je bil napovedan zbor. Godba Sokola I. stoji pripravljena na dvorišču pa urejujo svoje vrste brat Lubj. Na ulici je že zbrana velika množica ljudi, ki hoče se enkrat stisniti bratstvo, desno, ko zapustijo našo Prago. K naši skupini pristopi preprost delavec in vpraša, če imam kak dinar, da bi ga rad kupil. Pa zakaj? Za spomin na X. zlet in na Jugoslavene. V denarnici sem imel še nekaj drobca, pa ga je bilo premalo, da bi dobili po novcu vsi, ki so si hoteli odnesti spomin v obliki malega novčka. Priskočiti je moral še drugi na pomoč, pa smo tudi temu izpraznili denarnico.

Župa se je uredila in krenila za vogal okoli Mestnice. Kakor da so zadolženi, nebeške trobente, so se vse trgovine izpraznile, kupci in prodajalci so prihiteli na ulico, vsa okna so se odprla in glava pri

ljudi ihti... Narasčajnik prebere svečano zaobljubo slovaške mladine, narasčajnica deklamira spominsko pesem, globok deklacijski glas zapoje: »Teče voda, teče...« sto glav mrmrajoče spremlja, saj peti ne more nihče, ginjenost trenutka je prevladala. Načelnik ružomberškega Sokola hoče govoriti, pa slišimo samo besede: »De- ca, ne pozabite tega trenutka nikdar.« Ne, nikdar ni mogoče pozabiti ginljivih dokazov ljubosti, ki jo izkazuje češkoslovaški narod svojemu mrtvemu prezidentu.

Očividno s pokopališča, da občutno živga prezidenta. V sokolnici v Lanah je razstavljena slika prezidenta Masaryka na konju in naravni velikosti. Slika ga je akademski slikar Hornik. Telovadnica je polna. Na čelni strani stoji prekrasna slika, ki jo prihajajo občudovat od vseh strani. Kar naznanja vodja ekspedicije, da je prišel slučajno v dvorano avtor slike sam. Po pozdravu nam razloži postanek slike, ki je nastala brez uradnega dovoljenja in na izrečno željo prezidenta samega, ki mu je stal za slikanje več ur in sicer ob neprijetnem jesenskem času. Ob neki uri, ko je bilo vreme ravno izredno

zlatnih dneh odprt. Graditi so ga začeli pred štirimi leti, letos, 28. oktobra pa mora biti gotov. Začasní vohod je od dreme strani. Temeljna plošev Panthona je podobna temeljnemu plošču katedral. V manjši ladji je v delu katedral, v katerem bo podiral prvi prezident republike. Na stranskih stenah bo v reliefih izražena zgodovina vseh osvobodilnih bojev. V dveh stranskih ladjah so velikanski mozaiki, predstavljajoči po osnutkih švabinskega prizora, iz življenja legionarjev. Leva ladja je gotova. V njeni sredini stoji Sturzev kip »Zmagovalec«, izklesan iz črnega marmorja. Glavna ladja je impozantna. Vse stene so obložene z domačim marmorjem, ki se zlija v dojemljivo, po- božno veličastno sliko. Stropno okostje žari v svetlo rožnati barvi kot hrepenenje po večnosti in nesmrtnosti, upanje v lepšo bodočnost. Ob vseh stenah so pripravljene marmornate grobovi za zastupnike, ki naj bodo tu svoj poslednji počitek. Iz velike dvorane vodi impozantno stopnišče v predvorje, ki ga galerije in v stranske prostore. Vsi prostori imajo stropno razsvetljavo. Pod predvorjem je kostnica, ki bo v svoje male predale sprejela kosti posameznikov, njihov pokrov iz belega marmorja pa njihova imena. Veliki predali pa bodo shranili kosti neznan- nih legionarjev, ki jih prepeljejo s po- sameznih bojišč v domovino. Kostnica ima samo umetno razsvetljavo.

Samo šepetajoč stopaš po prostoru Panthona, čeprav se ne krije nikogar, tak veličasten vtis napravi. Pred impo- zantnim poslopjem je obkrožen trg, ob vsaki strani pa velika medenina žara za prižiganje spominskega ognja ob slavnostnih prilikah. Vhod na trg bo odpiral ogromen žičkov spomenik po načrtih ki- parja Kafke, našega vsakoletnega gosta Sv. Jelen na Jadranu. Posebna cesta za avtomobile in posebni prihodi za pešce bodo sposobni v najhujšem času napoliti obkrožen trg pred Pantheonom in vse prostore v njem. Žičkova gora s Pantheonom na vrhu in s »Pamatiškom odboje« na pobočju bo v Pragi največja znamenitost nove dobe. Pripomniti je treba, da je praški Pantheon sezidan popolnoma iz do- mačega materiala, da so načrte napravili domači umetniki, da je vsa dela opravila roka domačih ljudi od prve lopate do zadnje pike.

Vlak. Težko je človeku, ko se posla- vja od prijateljev in znancev, od ljubih krajev in človeških bičastih. V usseh zve- ne besede slovesa in besede, ki kličejo na svidenje v bodočnosti. Na beograjski zlet 1. 1941. se čeni že sedaj pripravljajo in je gotovo, da jih pride tedaj k nam veliko, veliko. V vlakcu, v katerega sem vstopil v Taboru, me pozdravi znan glas: »Kam? Domov. Vesel? Srečen? Ne, ponosen!«

Valentino vstaja od mrtvih

Velik uspeh starih filmov, v katerih je nastopal ta priljubljeni igralec

Posebno senzacijo imajo v letošnji sezoni ameriški kinematografi. Ob tem času so navadno prazni ali pa je obisk tako majhen, da se niti režija ne krije. Letos je pa drugače, letos sta dva ameriška kinema- tografa tudi čez poletje polna. To je prva senzacija. Druga senzacija, morda še večja, je pa ta, da je privlačnost, kateri se morata kinematografa zahvaliti za velik obisk tudi v poletni vročini, stara že 12 let.

Začelo se je kot rečeno v dveh kinih, kamor je vse drio od jutra do večera. Ne- kateri ameriški kinematografi igrajo nam- reč ves dan. Neki Emil Jansen je kupil lani jeseni za 150 dolarjev 30 starih filmov, ki jih je bilo treba oprati. Oprani filmi se kemično predelujejo v industrijske svrhe. Med starih filmi je bil tudi film »Sjefkov sin«, eden izmed starih filmov Rudolfa Valentina. Ta film se ni bil posebno obra- bljen. Jansen je bil všeč, spravi ga je ter ga pomislil za poletno sezijo proti primer- nemu deležu na dobičku lastniku nekega kina v Washingtonu. Film je vzbudil veliko pozornost in družba Paramount, ki ima kino v bližini, je brž poiskala v skladišču ta Valentino film in ga jela vrteti.

V obo washingtonska kinematografa dr- vi zdaj staro in mlado, zlasti pa ženske. Mladina, ki sta ji všeč Clark Gable in Gary Cooper, prihaja primerjati ideale leta 1938 s slavnim ljubljencem ženskega sveta pred 12 leti. Starejši pa hodijo obujati spomine na nepozabnega Rudolfa. Ne enih ne drugih ne moti, da sta filma prav za prav neke vrste parodija, kakor vsi filmi preteklosti. Vse v njih se je že davno preteklo in je za sedanjí okus navno.

Po tem uspehu so privlekli iz skladišč še druge Valentino filme in tako je oživela slava mrtvega filmskega igralca. Pred 10 leti se mu je prišlo pokloniti 50.000 žen, ki so položile pred njegovo sliko za 70.000 do- larjev rož. Letos, 12 let po njegovi smrti,

se mu pokloni 100.000 ali pa 200.000 Ame- ričank, kajti njegovi filmi bodo tekli v 50 ameriških mestih. In poimrti spomin bo vrzel lastnikom kinematografov težke sto- tisočake, za katere se bodo morali zahvaliti srečni misli Emila Jansena. Pa ne samo to. Nepriznani uspeh je imel za posledico

posvetovanje holivudskih filmskih produ- centov, ki so prišli do spoznanja, da je tre- ba kovati železo, dokler je vroče in izdelati film romantičnega življenja Rudolfa Valen- tina. Glavno vlogo v njem bo igral bivši partner Sonje Henie Jack Dunn. Tako se 12 let po svoji smrti Rudolf Valentino vra- ča na filmsko platno.

Energična nevesta

Ameriški milijonar Blanchard je doživ- ljal doleži same prijetne presenečenja. Znal si je pridobiti lepo premoženje, po- stal je milijonar v dolarjih, ima krasno opremljeno vilo in namočeno jahto. Zda- jo se pa na nenaraven pojav tudi obliki na njegovem jasmu nebu. Kriva je Hedí Hauserjeva, slovaška lepota, ki se ama- tra za njegovo nevesto. Hedi pa ni samo lepa, temveč tudi energična in ne do- voli, da bi se kdo šel z njo, posebno če ji je obljubil zakon, kakor je storil to- milijonar Blanchard. Moč najbrž ni vzel svoje ljubice tako resno, kakor deli. S poroko se ni nikamor mudilo. Ko mu je pa že tečila voda v grlo, se je vrnil na svojo jahto in tako je bila vsaj naj- večja nevarnost odstranjena.

Toda Blanchard je slabo poznal svojo nevesto. Energična deli se je kratkome- lo nasešila v njegovi vili in izjavila, da ne odide iz nje, dokler se milijonar ne vr- ne in je ne odvede pred oltar. Že več dni stavlja prekrizanih rok in poplaja je samo nekaj stotiček čaja. Očivila se je nam- reč tudi za glavnostno stvar. Kaj pa Blanchard? On sedi na svoji jahti in mir- no čaka, kaj bo, če bi dal sponkati ne- vesto iz svoje vile, bi se moral gotovo

sogovarjati pred sodiščem, kar ni izpol- nil obljube. To bi bilo deloma neprijetno, deloma bi pa tudi zadelo milijonarjev žep. In tako je raje izginil. Vprašanje je samo, kdo bo del časa vzdržal, milijonar na svoji jahti na reki Hudson ali gladojoča nevesta v njegovi vili.

1300 m pod morsko gladino

Raziskovalci so se spustili dolejš po morskem gladino v kupašnih kroglih. Spustili se pa niso posebno globoko, ker ni bilo mogoče konstruirati kroga, odno- snogondole, ki bi kljubovala silnemu pritisku vode. Glavna težkoca je bila v tem, ka- ko spraviti kovinsko kroglo nazaj, kaj- ti dolga jeklena vrva se pretrga s svojo lastno težo. Sedaj pa predlaga neki ital- janski inženir, naj bi se potapjač spu- stal v morje v kovinski okrogli kabini s premerom 1,40 m. Tako majhno kroglo bi lahko izdelali tako trdno, da bi prene- sla ogromni pritisk vode 1300 m globo- ko pod morskó gladino. Pritisk ni zna- šel 1300 kg na en kvadratni centimeter površine kroga.

Manjša krogla bi bila v večji krogli s premerom 9 m, prostor med obema bi bil

ga napeljeval s silo. Če bi šlo od vo- de, pri tem se pa ne bi smeli, tako da bi bil zunanji obod krogla čisto lahek. Potapljač bi se spustil v morskó globo- no obtežen. Ko bi se hotel vrniti, bi ute- ži odvezal in krogla bi se dvignila, ker je olje kot rečeno lažje od vode. Fiziki in matematiški pravejšo, da bi se dalo to dose- či. Tudi globoko pod morskó gladino bi raziskovalci odkrili marsikaj zanimivega.

Charles Ross, lovec slonov

Doba velikih pustolovčin in pustolov- cev je za vedno minila, hitro napredujoča civilizacija je oropala našo zemljo mnogih valovitih tajin in možem jeklenih slonov je ostalo na nji že prav malo mesta. Med največje pustolovce našega časa je spa- dal nedvomno slavni lovec slonov Charles Ross. In zdaj je ta mož mrtav. Nje- govo življenje nam priča, da so se na svetu pustolovci in pustolovščine, da so še polklici, ki zahtevajo pogumno srce in življenje v džungli. Charles Ross je bil lovec slonov po poklici, mož, ki je ustrelil 516 slonov kot strasten lovec in spo- rnik. Časi, ko je mogel evropski lovec obo- rožen s težko puško in z zaupanjem v usodo v Afriki ustreliti poljubno število slonov, so že davno minili. Zda- je lov na slone vezan na posebno dovoljenje, ki je zelo drago, poleg tega ga pa še ne dobi vsak prosilec.

Ross ni nikoli potreboval takega do- voljenja. Bil je v službi vlade Severne Ro- dezie in v poverjenosti mu je bila kontrola nad sloni na ozemlju, večjem od marsi- katere evropske države. V spremstvu do- mačinov-nosarjev je hodil po deželi in s puško v roki je delal red. Le redko je spaval v postelji. Večinoma je taboril v so- tomu ali pod tropičnim nebežnim širne afri- ške pustine, kjer je nemoten kraljeval. Najvažnejša njegova naloga je bil boj proti zlobnim starim samotarcom, tako- zvanim roguom, ki so nekoč strahovali cele krajeve. Gorje lovci, če so ga nena- doma presenetili ti samotarci, stari, zelo bojeviti sloni. Z iztegnjenim hobotom, di- vje tuleč in pokonci stoječih uhiljev prid- vi tak slon s hitrostjo vlaka. Za obrambo je že prepozno. Rossovo življenje je bila ena sama dolga veriga nevarnih in div- jih pustolovčin. Opetovano je zrl smrti v oči, neštetočrat je tvegal svoje življe- nje. Preživel je mnogo napadov divjih slonov in vedno je ostal zmagovalec. Do- bro je poznal slone in to mu je pomagalo, da se je vedno rešil. Tako je večkrat ušel gotovi smrti s tem, da je vrzel pred drvečega slona svojo tropično čelado. V takem primeru se slon vedno ustavi, otap- lje čelado s hobotom in ko se prepriča, da nima pred seboj živega bitja, jo za- klopje s prednjima nogama v presek. Ta- čem je bil pa seveda Ross vedno že na varnem.

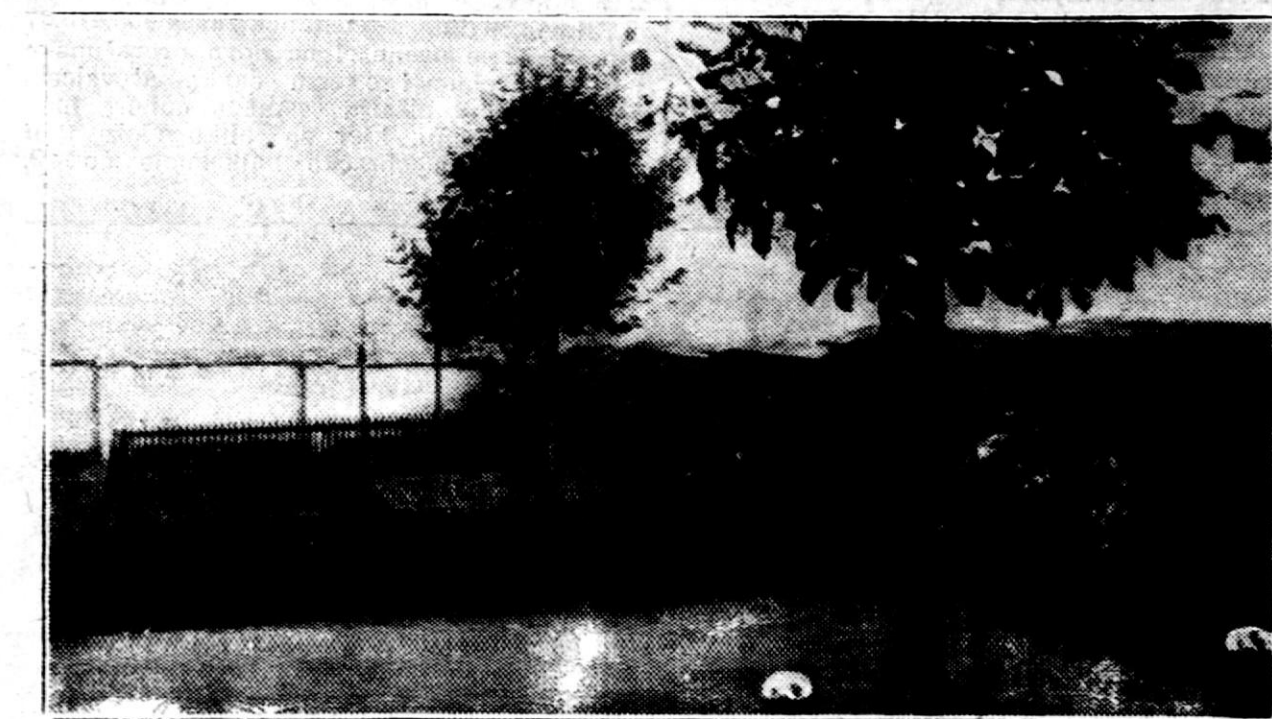
Končno je pa tudi Rossa doletela smrt, ležala in nagla. Stari udarec s hobotom ga je zbil na tla, da se je takoj onesvestil, potem je pa stopil orjaški slon nanj in umrl prvi kos. To je bil konec, kakr- šnega je bil pa Ross sam vedno želel.

Čudaki in čudaštva

Na svetu žive različni čudaki, za katere navadno niti njihova najožja okolica ne ve. Med čudake spadajo tudi neki Holandezi, ki je že dvakrat izgubil vse svoje premoženje. Ko je on dan nepričakovano podeloval precej denarja, se je takoj odpeljal v Pariz, kjer je sestavil ločen program, kako bo pre- živel prihodnjih 10 let. V neki sloveči re- stavraciji je plačal za 10 let vnaprej obode in večerje, v hotelu in trafiki je storiš isto. Tudi na brivca ni pozabil. Tako ima za 10 let vnaprej plačano vse, kar potrebuje za življenje.

Malo več domišljije je pokazal bivši an- gleški kapitan, ki mu je šlo tudi za to, da bi brezskrbno preživel jesen svojega živ- ljenja. Obenem je pa hotel zadostiti svoji strasti, ki ga je vlekla na daljino pot po morju. Tako si je najel na angleškem par- niku za vse življenje kabino, ki mu je po- stal zdaj dom. Šest let se že neprestano vozi okrog sveta. V New Yorku, Sidneyu in Hongkongu je znan kot podjameznik na parniku »Tyne«, kajti povsod ima svoje pri- jatelje, a katerimi rad igra golf. Toda nje- gov dom ostane kabina na parniku, kamor se vsak večer vrača.

Kam privede človeka strast do igre, kaže primer nekega Danea, ki igra od jutra do večera biljard v kavarni. Za znanstvena vprašanja se nikoli ni zanimal. Postal je strasten biljardist, prepotoval je vse svet in povsod je zbiral statistične podatke o biljardu. Ugotovil je, da je bilo v zadnjih 100 letih na svetu izdelanih 2.000.000 bi- ljardnih krogel. Iz para slonovih oklov se da izdelati osem krogel. V zadnjih stoletjih je moralo plačati okrog 300.000 slonov strast biljardistov z življenjem.

Začasní grob prezidenta Masaryka v Lanah, kjer sniva večini sem tudi njegova družina.

glavi je vzklikala nam in očem »drav- vo« in »na svidenje.« Na Vavčavskem tzu- je ostal ves promet in spoved se je daljšal in večal, tako da je narasel v mo- gočo reko. In tam zadaj za Wilsonovim kolodvorom so se potem odigravali naj- bolj prisrčni prizori slovesa med brati in sestrami. Vsakdo je bil spremljevalca, ki je še ob zadnji minuti misli na napo- ro pot in prinesel tako ali tako okrepči- lo. Spominjam se brata Franceta iz Trži- ča, ki je kakor zamaknjen sedel samcat na svojem kovčegu in mislil, mislil... Kaj je s teboj? »Ej, škoda, da je že vse pri kraju. Zdi se mi kakor pravilica in sam sebi s, zdim kakor Job na pogori- šču. Škoda, škoda.«

In zmotil naju je vesel glas. »Ali me še poznate? Arko Metod sem, ki sem se udi pri Bocaku in hodil k vam v šolo. No, kako je? Ne morem povedati, kako sem zadovoljen. Dolgo sem varčeval, da sem spravil tiste dinarje skupaj, pa bom sedaj takoj spet začel, da bom čez šest let zopet v Pragi.« Tako je govoril kle- parski pomočnik z Unca na Raketu. Kdo bi mogel napisati vso hval, in navduše- nje, ki sta prevzela naše ljudi in jim vila novega ognja za nadaljnje delo v prid domovine in države. Vlak odhaja, zdravo, zdravo, pozdravite Ljubljano, in Kranj!

Lany. Mala značilna češkoslovaška vas, božja pot vseh Slovanov. Kdo bi jo izpu- stil? Bila je na sporedu drugega dne mo- gega bivanja na Češkem. Naključje je ho- telo, da sem se s svojo družbo pridružil narasčajski odpravi Sokola iz Ružomber- ka na Slovaškem. Dva ogromna avtobusa sta brnela po k-pi cesti, mi pa smo se se- znanjali in sklepal prijateljstvo, ki men- da ne bo zamrlo. Drvino sokolji naselbine, se razgledujemo; tam zadaj se kadi Klau- dim, pred nami rasto grčič in tam za- onim ovinkom slutimo cilj naše boje poti. Izstopimo. Brez besed, in brez ukaza se uredi narasčaj, vodnik da znamenje in nemo stopimo na pokopališče. Tam ob ozidju se zelini ograjen vrtiček z gomilo, pod katero počiva prezident Osvoboditelj T. G. Masaryk in njegova soproga. Osem- deset mladih src obstopi ograjo, osemde- set rok jemlje robčke v roke, osemde- set

neprijetno, slikar ni hotel prevzeti nase odgovornosti, če bi se prezident preha- dil, pa ga je zato previdno opozoril, da je preveč mrtvo. »Ali vas zebe?« ga je vpra- šal prezident in Hornik je moral odgovo- riti, da njega ne zebe. »Torej slikajte,« je bil odgovor. Slika je došel last slikarje- va in je noče prodati, za noben denar, če- prav bi jo država rada odkupila.

Šli smo dalje v grad Lany in stopali po stopinjah velikega pokojnika. Grad je za- prt in pripravljen za letni odpocitek dru- gemu prezidentu. Na dvorišče gleda od- prto okno iz prvega nadstropja, kjer je umrl Masaryk. Tam za vogalom je velik ribnik, okrog njega pa stoji stoletni to- polni in brest. Vračamo se mimo skupine košatih dreves, pod njimi je kamnit stol, kjer je prezident Masaryk najraje pose- dal in premišljeval svojo in usodo, svoje- ga naroda. Vsa hoče sedeti na zamenj- tem kamnu, vsak hoče utrgati zelen list raz drevo, da bo imel spomin. Mladi mož- je in žene pa stoji zamišljeno dalje in ne morejo verjeti svojim očem, da se izpra- najajo po zgodovinskih tleh, koder je ho- dil njihov tatiček Masaryk.

Po kratkem odpocitku v prijetni re- stavraciji odbrzdimo proti Pragi. Na La- ne ni mogoče nikdar pozabiti. Kdor je že v Pragi, naj gre še v Lane, redna avto- busna zveza omogoči obisk slovaške bo- že poti v dobrih treh urah.

Svojim očem nisem verjel. Tam pred Narodnim domom na Vinogradih je sta- lo osem ličnih paviljončkov, kjer so ob ča- su zleta prodajali zlatne znamke, ki so jih mogli takoj zigosati v poštnem avto- busu, stoječem na trgu. Velikanska vr- ta, okrašena z belo tkanino in ovita z dr- žavnimi zastavami so opozarjala na sve- tovolno filatelistično razstavo v Narodnem domu. Ko sem v p-tek stopal proti vno- gradskemu gledališču, ni bilo več blagaj- n, vrata so podirali, Praga je slavlila slavnostno obleko, življenje se steka v nava- dno strugo dela in dolžnosti, vladi odva- žajo zadnje goste...

Predno zapustim Prago, moram obiska- ti še praški Pantheon na žižkovem hribu. General Medek je dal izredno dovoljenje, da sme biti Pantheon, ki je še v delu, v

Nekaj korakov od te skupine je sedel v klopi. Z rokami si je zakrival obraz in poznalo se mu je, da je pogreznjen v mračne misli. Nervozno drgetanje vsega njegovega telesa je pričalo o tež- kih duševnih bojih. Ta mož je bil de Medina Si- donia. Prispel je bil istega dne in dobil je dovo- ljenje sestati se s sinom, da bi se lahko poslovil od njega, predno ga odvedo na morišče.

Trdnih in naglih korakov je Tereza vstopila in z odločno kretnjo odgnala svoj obraz.

— Don Alonzo, ali me poznate, — je dejala z zamolklim glasom in se ustavila pred njim.

Ko se je pojavila pred njim, je odskočil in za- šepetal z groze polnim glasom, kakor da vidi mr- liča vstajati iz krste:

— Tereza!

— Da, jaz sem, — je nadaljevala počasi. — Vi- dim, da se me še spominjate. Toda rada bi vedela, če se spominjate tudi tiste noči, ko sem šla z vami, zanašajoč se na vašo častno besedo? Ali se spominjate dominikanske cerkve? Kakor zdaj sva bila tudi takrat pred oltarjem in kakor zdaj je ura tudi takrat bila polnoč. Združiti sva se hotela za vse življenje, za večno in kakor zdaj je napočil tudi takrat trenutek ločitve za vedno. To- da takrat sem bila jaz tista, ki je bila onetažena pred ljudmi in obsojena po svoji lastni rodbini. Takrat nisem imela drugega pribežališča razen smrti. Živela sem, živela v mnogo hujših mukah, kakor pa čakajo zdaj tebe. Toda osetila sem se!

Alonzo jaz sem te izdala, jaz te pošiljam v smrt! Meniši so se v radovednosti in strahu približali. Stari vojvoda je vstal in tudi on je spoznal Te- rezo.

— Proč od tod! — je zaklical v mračnem sru- du. — Nesrečnica, če je res, kar pravite, naj pade kri mojega sina na vašo glavo!

— Gospod vojvoda, — je dejala s hladnim pre- zrirom. — Midva sva se že videla. Klečala sem pred vami in vas na kolenih prosila za več nego za življenje — za čast. Pahnili ste me od sebe. Ta- krat ste mislili, da lahko nezakazano poteptate dober glas in srečo ubogega bitja, slabotnega de- kleta brez zaščite in opore. Nobenega usmiljenja, ni bilo v vašem srcu, nobenega čustva. Razžalili ste me, poteptali z nogami... toda jaz sem hči španskega plemiča in jaz sem se maščevala.

Nekaj časa je bilo vse tiho. Vojvoda se je zopet pogreznil v svojo otopenost. Don Alonzo je bil pa kakor oživljen po bolestem razburjenju. Dvignil je svoj topi, ugasil pogled k nji in dejal s slabim glasom:

— Tereza, kadar stoji človek tako blizu smrti, utihnejo vse strasti v njegovem srcu. V takih tren- utkih ni v njem niti ljubezni, niti sovraštva. Toda človeka spremlja do tega usodnega trenutka ke- sanje nad grehi njegovega življenja in groza. Vi, ki sem vas izdal, odpustite mi in molite zame...

Pri teh besedah se je Terezino srce omeščalo. Čutila je, kako ugala v nji sovraštvo in zgrozila

se je nad svojo osvetlo. Padla je na kolena k donu Alonzu in se ozrla nanj s pekočo boleščjo. To je bil on, ki ga je tako ljubila, poznala je te poteze, to plemenito obličje. V tem trenutku strahu in smr- ne groze se je spomnila noči pod kronami košatih dreves, noči opojnosti in sreče, ko je njen ljubček klečal pri njenih nogah. Tisti hip se ji je zdelo, da bi žrtvovala za rešitev dona Alonza več, nego svoje bedno življenje, da bi žrtvovala tudi svoj ponos, svojo ljubosumnost, svojo ljubezen, da bi hotela zanj tudi umreti, če bi bila prepričana, da bo srečen mož svoje neveste.

— Gorje! — je zašepetala v svojem strašnem obupu, — torej tako sem se morala sestati s te- boj! Vse muke mojega življenja niso nič v primeri s to usodno nočjo! Alonzo, odpusti mi!

On je pa ni več gledal. Zdelo se je, da je pozabil na njeno navzočnost. Klečal je obrnjen k oltarju in molil z menihi, stoječimi pri njem.

Na tlakovanih tleh čepeča berača sta vneto mo- lila in njune od groze izbuljene oči so gledale ta strašni prizor.

Kar se je zgnila v Terezini duši komaj zaznana nada. Spomnila se je, da kralj lahko na smrt ob- sojenega človeka pomilosti. Takoj je bila prepi- čana, da se bo to zgodilo. Mar ni vse kazalo na to, da bo vladarjeva usmiljenost rešila obojenca? Mar bi bilo sicer dovoljeno staremu vojvodi po- sloviti se od sina in pristostovati njegovi usm- ritvi?

H. E. REYBAUDOVA:

OSUETA

ROMAN DEKUSKEGA SRCA

Tereza je stopala naprej, opirajoč se na Paca Rosalesa. Pred njo je šel ključar z lučjo v roki. Šli so skozi pet ali šest težko okovanih vrat in prišli slednjič na ozko, vlažno dvorišče, črno ka- kor dno vodnjaka. Z dvorišča so prispeli do kape- lice. V nji je moral po stari navadi preživeti na smrt obsojeni zadnja noč z duhovnikom, ki ga je tolažil in molil zanj.

Na oltarju goreče sveče so obsevale jasno in obenem motno to žalostno pozorišče. Na koru je stalo nekaj kapucinov in mrmralo molitve umi- rajočih.

Don Alonzo je klečal na pručici, pokriti s črnim suknom. Bil je v baržunastem suknjicu, zapetem do brade, okrog vratu je pa imel na hitro roko pripet ovratnik iz belega platna. Njegov obraz je bil brezizrazen, kazal ni niti spokojnosti, niti stra- ha. Bil je pa smrtno bled in njegove drhteče ust- nice so šepetale molitve, ki njih pomena v svojem zbeganem duhu niti razumel ni. Menih ga je vpadel in na njo zdej pa zdej pokazal križ.